

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Нацыянальнай Акадэміі навук Беларусі — 80!

Міхаіл МЯСНІКОВІЧ: «ЭКАНОМІЦЬ НА НАВУЦЫ НЕЛЬГА»

«Толькі дыверсіфікацыя эканомікі і аднаўленне прамысловасці высокіх тэхналогій можа забяспечыць эканоміку краіны ў будучыні», — лічыць Нобелеўскі лаўрэат, віцэ-прэзідэнт Расійскай акадэміі навук акадэмік Жарэс АЛФЭРАЎ.

Для Беларусі, у якой няма сваіх сыравінных рэсурсаў, гэта асабліва актуальна. Акадэмік Алфёраў адзначае, што беларусы лепш за Расію здолелі захаваць сваю высокатэхналагічную прамысловасць і сёння працягваюць актыўна працаваць у гэтым накірунку. Найбольш перспектыўнымі, з яго пункту гледжання, для нас з'яўляюцца інфармацыйныя тэхналогіі, паўправадніковыя элементы і оптыка.

У апошнія 10 гадоў ва ўсіх рэгіёнах свету тэмпы росту затрат на навуку, тэхналогіі і інвацыі ў разрыв перавысілі тэмпы росту ва ўласнай ўнутранай прадукцыі і дасягнулі максімальных за ўсю гісторыю чалавечай цывілізацыі. Пра гэта паведаваў на адкрытай Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі «Навука — інвацыійная навука» старшыня Прэзідыума НАН Беларусі Міхаіл МЯСНІКОВІЧ. Ён адзначыў, што ў Беларусі затраты на даследаванні і распрацоўкі за апошнія 10 гадоў павялічыліся ў 2,7 раза і ў 2007 годзе склалі каля 1 млрд долараў. Навукаёмістасць ВУП Беларусі ў тым жа годзе раўнялася 0,97 працента. Па гэтым паказчыку мы апыраджваем Індыю, Славакію, Партугалію, аднак адстаём ад краін Еўрасаюза (1,76 працента), Расіі (1,08), Кітая (1,42). Лідарамі ў гэтым плане застаюцца Ізраіль, Японія, Карэя, Фінляндыя, дзе гэты паказчык перавышае 3 праценты.

Ва ўмовах рынкавай эканомікі асноўная роля ў затратах на даследаванні і распрацоўкі павінна быць адыдзена навуцы, падкрэсліў Міхаіл Мясніковіч. «Нам трэба прапанаваць ураду стварыць псікі падаткова і крэдытнага стымулы для эканамічных агентаў. Гэта складаная задача, але ва ўмовах фінансавай турбулентнасці ва ўсім свеце дзяржава павінна актыўна ўключыцца ў падтрымку навукі, нарошчваюць аб'ёмы асабіваўняў і стварыць укосныя стымулы для фінансавання навуцы бізнэсам. Яшчэ раз падкрэсліў, эканоміць на навуцы нельга».

Спецыялізацыя эканомікі краіны ў тэхналагічнай сферы можа забяспечыць і за кошт малага і сярэдняга інвацыійнага бізнэсу. Вопыт работы беларускіх навукова-практычных цэнтраў і аб'яднанняў сведчыць пра тое, што яны сёння могуць з поспехам займацца нішы інвацыійнага бізнэсу, прапанаваць тэхналогіі і канкрэтныя прадукты патэнцыйным паліўнікам як унутры

краіны, так і на экспарт. Між іншым, экспарт тэхналогій і інтэлектуальнага прадукту з Беларусі год ад году павялічваецца. Абсалютнымі лідарамі-імпартэрамі з'яўляюцца Расія і ЗША (на іх прыходзіцца амаль 70 працэнтаў усяго экспарту беларускага інтэлектуальнага прадукту). Міхаіл Мясніковіч падкрэсліў, што вялікае значэнне для развіцця айчынай навуцы мае праграма-мэтавае размеркаванне сродкаў, што дазволіла зарыентаваць працу навуковых арганізацый на патрэбы эканомікі і грамадства. Канцэнтрацыя на 11 комплексных праграмах павінна да 2010 года даць рэальны інвацыійны эффект у выглядзе сотні новых вытворчасцяў і 400 інвацыійных тэхналогій. Акрамя таго, перспектыўным накірункам для Беларусі можа стаць інтэграцыя ў міжнародныя праекты, стварэнне інвацыійных вытворчасцяў у межах адзінай эканамічнай прасторы Еўрасаюза.

Інга МІНДАЛЕВА.

Навуковая выстава, прысвечаная 80-годдзю Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі і Дню Беларускай навуцы. На фота: макеты атамнай электрастанцыі і беларускага спадарожніка «БелКА».

«Адкуль мы і якімі будзем?» — адкажуць «Беларусы»

Аўтарскі калектыў дэсацітомнага выдання «Беларусы» адзначае прэмій Прэзідэнта «За духоўнае адраджэнне» 2008 года. Супрацоўнікі Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, якія працавалі над гэтым шматтомным гісторыка-этнаграфічным выданнем, здолелі стварыць унікальную крыніцу, з якой можна зрабіць звесткі пра разнастайнасць беларускага народа, пачынаючы са старажытнасці. Тут вы даведзецеся не толькі пра разнастайнасць даследаванняў сучасных этнолагаў, этнографіў, фалькларыстаў і іншых вучоных, але і атрымаеце ўяўленне пра тое, калі і як нас вывучалі папярэднія навукоўцы.

Кніжкі дапамогуць зразумець, што ўяўляюць з сябе беларусы, чым яны адрозніваюцца ад іншых этнасаў, адкуль нашы сувязь з продкамі, адкуль дзяляць з імі традыцыі, адкуль дзяляць з імі гісторыю, адкуль дзяляць з імі культуру і ментальнасць. Акрамя таго, перспектыўным накірункам для Беларусі можа стаць інтэграцыя ў міжнародныя праекты, стварэнне інвацыійных вытворчасцяў у межах адзінай эканамічнай прасторы Еўрасаюза.

Алена ВАЙЦЯХОВІЧ.

Ліст у нумар

«Прыязджай, чалавек, жыві... І не дай тым самым загінуць вёсцы!»

У чэрвені 2005 года Параф'янаўскі сельскі Савет разам з выхарамі адзначалі 500-годдзе вёскі Свірка. На ўездзе ў яе — сведчаннем старажытнасці — стаіць каменны крыж. І геаграфічна, і эканамічна вёска мая размешчана добра. Мяркуючы самі: ад яе 8 кіламетраў да райцэнтра, 3 — да чыгуначнай станцыі, 1 — вадасховішча, побач — шаша Докшыцкі-Параф'янава, газаправод, непадалёк — жывёлагадоўчы комплекс. Вуліца ў вёсцы заасфальтавана, да дамоў падведзены вада і тэлефоны, працуе магазін. 3 вясны да восені вёска проста патанеа ў зеляніне, у квеценні садоў.

Гэта, так бы мовіць, светлы бок, але ёсць і цёмны. Гадоў 30 таму ў кожным з нашых 39 дамоў вечарамі святліліся вокны, у кожным — жылі сем'і. І людзям хапала працы. Што ж сёння? Жывыя, на вялікі жаль, толькі 22 хаты. І то ў большасці — па адным, па два пенсіянеры. На жывёлагадоўчым комплексе (там дзве фермы на 400 кароў, два цялятнікі, сенахавішча) працуе толькі пяць чалавек і трое з іх, можна сказаць, не тутэйшыя. Недзе там, на версе, мусяць, расшылі, што гэта выгаднай — тры разы на дзень прывозіць людзей з Параф'янава, а не будаваць ім жыллё тут.

А яно ж, як на мой погляд, можна было — выкупіць лепшыя дамы (а прадаюцца яны досыць танна), падрамантаваць, набудаваць, дзе трэба, новых хлэўчучкоў, і хай бы людзі жылі. Гэта запатрабуе меней выдаткаў, бо не трэба рабіць новыя насыпы з гравію ды асфальтаваць дарогі, не трэба «цягнуць» электрычнасць (гэта ж таксама грошы!), не трэба чакаць, пакуль вырастуць новыя яблыні-грушы... Прыязджай чалавек, жыві сам, гадуў дзяцей і не дай тым самым загінуць вёсцы!..

За савецкім часам мы страцілі шмат гістарычных каштоўнасцяў, цяпер — спрабуй аднаўляць. Але ж, калі адзін на адзін з іх праблемамі пакінем малых вёсак, другога жывіць у іх не будзе. А так балюча, так хочацца верыць, што мае Свірка патрапіць у план мерапрыемстваў па правядзенні Года роднай зямлі.

Уладзіслаў Вітольдавіч ПІЛЯЧЫНСКІ, в. Свірка, Докшыцкі раён.

Прэзідэнт Беларусі ўзнагародзіў Жарэса Алфёрава ордэнам Дружбы народаў

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 22 студзеня падпісаў указ аб узнагароджанні віцэ-прэзідэнта Расійскай акадэміі навук Жарэса Алфёрава ордэнам Дружбы народаў, генеральнага дырэктара Аб'яднанага інстытута каталізу Сібірскага аддзялення Расійскай акадэміі навук Валяцінкі Пармона — медалём Францыска Скарыны. Гэтыя ўзнагароды яны ўдастоены за значны асабісты ўклад у пашырэнне навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Расіяй і падрыхтоўку навуковых кадраў.

Таксама ўказам кіраўніка Дзяржавы медалём Францыска Скарыны ўзнагароджаны прэзідэнт Акадэміі навук правінцы Шаньдун Кітайскай Народнай Рэспублікі Лі Хаіцзянь, які ўнёс значны асабісты ўклад у пашырэнне навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва паміж Беларуссю і правінцыяй Шаньдун і стварэнне эфектыўных механізмаў рэалізацыі сумесных навуковых праектаў.

Алфёраў Жарэс Іванавіч нарадзіўся ў 1930 годзе ў Віцебску. Жарэс Алфёраў — вядомы расійскі вучоны-фізік, які ўдзельнічаў у стварэнні першых у СССР транзістартаў і фотадыёдаў, лаўрэат Ленінскай прэміі (1972), Дзяржаўнай прэміі СССР (1984), акадэмік АН СССР, член-карэспандэнт Расійскай АН, замежны член НАН Беларусі. З'яўляецца лаўрэатам Нобелеўскай прэміі 2000 года. Імя акадэміка ўпісана ў адзін рад з Фішыншанам, Кюры, Борам, Ландау, Капіцам. У 2000 годзе Расія географічны інстытут прысвоіў Жарэсу Алфёраву званне «Чалавек года». У 2001 годзе ўзнагароджаны беларускім ордэнам Францыска Скарыны. У 2002 годзе Жарэсу Алфёраву было прысвоена званне «Ганаровы грамадзянін горада Мінска».

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ПРЭТЭНЗІІ ДА ІНАЎГУРАЦЫІ АБАМЫ

Арганізатары нядаўняй прэзідэнцкай інаўгурацыі ў ЗША атрымалі мноства скаргаў — тысячы ўладальнікаў білетаў так і не змаглі ўбачыць прывядзенне Барака Абама да прэзідэнцкай прысягі.

У прыватнасці, стала вядома, што шматлікія ўладальнікі квіткоў па віне ўладаў падчас інаўгурацыі знаходзіліся ў падземным тунэлі паблізу вашынгтонскага Капітолія. Інаўгурацыйны камітэт апублікаваў заяву, у якой гаворыцца, што ўзніклі цяжкасці білетзаванні з беспрэцэдэнтным налівам да месца правядзення шчырнага грамадзян, які не мелі на яе квіткоў. Агульны лік назіральных дасягаў 2 мільяны чалавек, і дзяржаўныя ведамствы правялі маштабную аперацыю па захаванні беспякі. Сур'ёзныя інцыдэнты ўдалося пазбегнуць, але некаторыя грамадзяне, якія замярлі або атрымалі траўмы, былі шпіталізаваныя. Да расследавання справы прыцягнутыя Сакрэтная служба ЗША, служба беспякі Капітолія і іншыя ведамствы.

ВЫТВОРЧАЎ АТРУЧАНАГА МАЛАКА ПАКАРАЮЦЬ СМЕРЦЮ

Кітайскі суд прыгаварыў да смерці ротага пакарання двух чалавек, якія выраблялі і прадавалі малако з прымесцю меланіну. Яшчэ адзін фігурант гэтай справы асуджаны на пажыццёвае зняволенне.

Адзін з двух асуджаных на смерць — Чжан Юіцзю. Суд прызнаў яго вінаватым у вытворчасці ў перыяд з кастрычніка 2007 па жнівень 2008 года 600 тон сухога малака, у якім утрымлівалася меланін. Выручка Чжана складала каля 994 700 долараў ЗША. У выніку ўжывання ў ежу гэтага малака загінулі шэсць неамаўляўцаў, у 300 тысяч былі выяўлены захворванні ныркі. Пра другога чалавек, якімо вынесены смертны прысуд, не паведамляецца. Да пажыццёвага зняволення прыгаворана былы кіраўнік кампаніі па вытворчасці малочных прадуктаў «Sanlu Group» Цянь Вэньхуа.

Меланін выкарыстоўваўся ў вытворчасці малака для таго, каб павялічыць утрыманне бялку і тым самым штучна палепшыць яго якасць. Звычайна гэтае рэчыва выкарыстоўваецца пры вырабе пластыка, лакаў і клею.

ГРУЗІЯ АБВЯСІЦІЛА ФОРС-МАЖОР У АДСНОСАХ З РАСІЯЙ

Дуіжыцца ён будзе да вываду расійскіх войскаў з Абхазіі і Паўднёвай Асеціі. Гэта рашэнне МЗС Грузіі агучыла пасля таго, як Масква запатрабавала ад Тбілісі дапусціць на грузінскія ваенныя аб'екты расійскіх экспертаў.

ВЫВУХНУЎ «МЁРТВЫ» СПАДРОЖНІК?

Каманднае касмічнае войскаў Расіі ўчора афіцыйна паведаміла аб загадкавай нштанітай сітуацыі на борце ваеннага спадарожніка «Космас-1818» з ядзернай энергетычнай устаноўкай, якая спыніў працу 22 гады таму.

Спадарожнік «Плазма-А» («Космас-1818») быў прызначаны для адрацоўкі і выпрабавання новай ядзернай энергетычнай устаноўкі «Талаз-1», якой меркавалася абсталяваць другія ваенныя апараты. Апарат запущаны ў 1987 годзе і пры рэсурсе ў адзін год прапрацаваў 142 дні. Пра непаздзі са спадарожнікам стала вядома з біюлетэна Нацыянальнага аэракасмічнага агенцтва, у якім паведамляецца, што ў ліпені 2008 года сетка амерыканскіх станцый назірання за касмічнай прасторай выявіла велічы апарата воблака абломкаў. Магчыма, з сістэмы астуджэння рэактара ў адкрыты космас патрапіў целаносбіт — каліева-натрыевыя распылу. Аднак ён даўно павінен быў знаходзіцца ўжо ў цвёрдым стане, бо рэактар спадарожніка заглушаны. Па адной з версій, целаносбіт маглі падпаціць сонечныя прамяні (напрыклад, у выглядзе няштатнага парушэння тэрмаізаляцыі), па другой — ён мог распаляцца пры сутыкненні апарата з мікраметэарытамі. Прэс-служба КБ «Арсенал» катэгарычна адмовілася каментыраваць інцыдэнт са спадарожнікам. Затое служба інфармацыі і грамадскіх сувязяў касмічных войскаў выступіла з афіцыйнай заявай, што спаруды зафіксаваны «факт частковай дэфрагментацыі касмічнага апарата», якая «носіць нязначны характар», што гаворыць «пра адсутнасць арбітальнага катаклізму ў выглядзе выбуху або сутыкнення».

УСЁ ПРА ЁСІХ. ПА-БЕЛАРУСКУ

Перапіс-2009 будзе праводзіцца на дзвюх мовах

Колькі нас, хто мы і як мы жывём? Не выпадае сумнявацца, што гэтыя пытанні цікавыя не толькі для дэмаграфіў, сацыялагаў ці эканамістаў, але і для абсалютнай большасці жыхароў краіны. Што да шляху «пошук» дакладных адказаў, то тут ён вядомы — агульны перапіс насельніцтва. Прычым варта нагадаць: наступны перапіс пройдзе менавіта сёлета. І вывесці некаторыя яго асаблівасці мы паспрабуем з дапамогай старшыні Нацыянальнага статыстычнага камітэта Беларусі Уладзіміра Іванавіча ЗІНОЎСКАГА.

Канкрэтны дзень, канкрэтнае гадзіна

Перапіс-2009 пройдзе з 14 па 24 кастрычніка. Гэта адрознівае з 3 дні больш, чым падчас падобнай акцыі дзесяць гадоў таму. Разам з тым, як і раней, сёлета ўсе звесткі будзе збірацца толькі на канкрэтных момант — 0 гадзін 14 кастрычніка.

— Персанальныя звесткі пра падзеі пасля вызначанага часу ўлічваюцца не будучы, — распавядае Уладзімір Зіноўскі. — Так, перапісаныя лісты не стануць запавядаць на дзень, што нарадзіліся пасля 0 гадзін 14 кастрычніка, але на асобаў, якія памерлі ўжо пасля гэтага моманту, перапісаныя лісты запавядаюцца.

«Прапіска» значэння не мае

Перапіс будзе праводзіцца па месцы пастаяннага жыхарства. А ў сваю чаргу пад такім месцам маецца на ўвазе населены пункт, дом, кватэра ці іншае жылё памішканне, дзе чалавек праводзіць большую частку свайго часу. І пры гэтым — незалежна ад рэгістрацыі, іншых кажуць, ад «прапіска».

— Калі ёсць адрозніваць некалькі месцаў жыхарства, то пастаянным будзе лічыцца тое, у якім рэспандэнт працявае разам са сваёй сям'ёй, — тлумачыць Уладзімір Зіноўскі. — Скажам, чалавек мае ўласную кватэру, зарэгістраваны ў ёй, але фактычна жыве з сям'ёй у кватэры, якая зарэгістравана на жыхароў — у такім выпадку збор звестак будзе рабіцца па месцы жывя. Ці таксама доволі распаўсюджаная сітуацыя. Рэспандэнт працуе ў адным, а жыве ў іншым населеным пункце і прыязджае да сям'і толькі

па выхадных — у такім разе перапіс ліст будзе зноў-такі запавядаць па месцы жыхарства сям'і. Калі на працягу перапісу не ўдалося сустрэцца з рэспандэнтам, які, напрыклад, з'ехаў у камандзіроўку, то не выключана варыянт атрымання персанальных звестак ад іншых поўнагадных членаў яго сям'і — пры ўмове, што члены сям'і могуць даць поўныя адказы на ўсе пытанні перапісновага ліста. Калі ж атрымаць такія адказы немагчыма, то перапісчы будзе абавязаны надаваць жыло памішканне яшчэ раз і апытаць грамадзяніна, які адсутнічае, асабіста.

Плюс да таго, у Нацыянальным статыстычным заўважваюць, у асобных выпадках звесткі пра рэспандэнта, які адсутнічае, могуць быць атрыманыя праз даныя дзяржаўных органаў і іншых арганізацый.

Звесткі будуць тайны

Любы перапіс — гэта апытанне. Тым часам што будзе ў выпадку, калі чалавек... проста адмовіцца ад адказаў?

— Заканадаўства абавязвае грамадзян не перашкаджаць правядзенню перапісу і даваць дакладны персанальныя звесткі па ўсіх пытаннях перапісновага ліста, — адзначае Уладзімір Зіноўскі. — Так, сітуацыя, калі з тых ці іншых прычын хтосьці з рэспандэнтаў адказваць на поўнае пытанне не захоча, выключыць сапраўды нельга. Аднак тут трэба падкрэсліць, што канфідэнцыйнасць і нераспаўсюджанне персанальных звестак гарантуе Закон «Аб перапісе насельніцтва», ніхто, ад старшын Нацыянальнага статыстычнага камітэта да перапісчыка, распаўсюджаць гэтыя звесткі не мае права. Да таго ж ін-

фармацыя аб канкрэтных чалавекі або канкрэтных сям'і ніякім чынам не стане адлюстравана ў выніках перапісу — нас цікавіць выключна агульны малюнак.

Пра што нас запытаюць?

Каб атрымаць падрабязныя звесткі аб дэмаграфічнай, нацыянальнай, культурнай і сацыяльна-эканамічнай сітуацыі, у перапісны ліст уключана 37 пытанняў — аб уростце, знаходжанні ў шлюбе, месцы нараджэння, узроўні адукацыі, грамадзянстве, нацыянальнасці, мове (родная мова, мова, якая выкарыстоўваецца дома, а таксама іншыя мовы, якімі свабодна валодае рэспандэнт), занятасці, крыніцах існавання, жыллёвых умовах, добраўпарадкаванасці жылых памішканняў, наяўнасці камп'ютара і падключэння да інтэрнэту і гэтак далей. Прычым, у адрозненне ад апошняга перапісу 1999 года, з'явіліся новыя накірункі: яны датычацца ўнутранай і знешняй міграцыі, а таксама так званай «мяцянкавай» міграцыі — для вызначэння фарміравання працоўных рэсурсаў на ўзроўні адміністрацыйных раёнаў, гарадоў і пасёлкаў гарадскога тыпу.

Прычым, як і раней, у перапісным лісце не будзе пункта аб канфесійнай прыналежнасці. Гэта, заўважым Уладзімір Зіноўскі, тлумачыцца адсутнасцю дакладнай класіфікацыі рэлігійных груп і аднесення да іх рэспандэнтаў.

«Моўнае» пытанне

Як вядома, ці не найбольш спрэчным момантам перапісу-99 стала мова. Сёлета, лічыць у Нацыянальным статыстычным, падобныя пытанні ўзнікнуць не павінны. — Форма перапісновага ліста пад-

рытавана як на рускай, так і на беларускай мове, да таго ж, па заданні рэспандэнта, пытанні перапісу могуць быць заданыя на моўцы з дзвюх дзяржаўных моў, — кажа Уладзімір Зіноўскі. — У прыватнасці, падчас навучнага перапісчыка асабіва ўвага будзе надавацца менавіта правільнасці правядзення апытання па-беларуску.

Дарчы, апроч работніцкай статыстыкі, шэрагу іншых міністэрстваў і ведамстваў, да ўдзелу ў сёлетнім перапісе плануецца прыцягнуць каля 50 тысяч добраахвотнікаў. Гэта будзе супрацоўнікі розных арганізацый, студэнты, навучэнцы і пенсіянеры.

Пасведчанне, значок, партфель

Беспяка — справа не лішняя ніколі. І асабіва гэта тэма становіцца актуальнай падчас перапісу. Зрэшты, значнае Уладзімір Зіноўскі, жыхары краіны змогуць «пазбяць» перапісчыка без асабівых цяжкасцяў — па спецыяльным значку, партфелі з лагатыпам, урэшце, па пасведчанні, якое будзе абароненым ад падрабкоў і падпісаным старшынёй райвыканкамаў, гарвыканкамаў або кіраўнікамі адміністрацый раёнаў сталіцы.

— Што да беспякі саміх перапісчыкаў, то тут прадуладжана значная падтрымка з боку Міністэрства ўнутраных спраў, — падкрэслівае Уладзімір Зіноўскі. — Так, з 14 па 24 кастрычніка службкі аховы правапарадку будуць праводзіць манеўр з мэтай іх набліжэння да месцаў правядзення перапісу і пераносных участкаў, плануецца работа мабільных груп, вызначана, што мільцыя будзе суправаджаць перапісчыкаў падчас візітаў да асобаў, якія сыхільныя да правапарушэнняў і знаходзяцца на ўліку. Апроч таго, нагадаю: паводле паставы Савета Міністраў вызначана добраахвотнае страханне перапісчыкаў ад няшчасных выпадкаў.

Сяргей ГРЫБ.

АФІЦЫЙНА

Прэзідыум Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь 19 студзеня 2009 г. прыняў рашэнне аб устанавленні ў рэгіёнах адзінага дня (першы аўтограф кожнага месяца) асабістага прыёму грамадзян і прадстаўнікоў юрыдычных асобаў членамі Савета Рэспублікі (за выключэннем членаў Савета Рэспублікі, што займаюць пасады кіраўнікоў мисдовых органаў выканаўчай улады, парадак прыёму для якіх прадугледжаны Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 15 кастрычніка 2007 г. № 498 «Аб дадатковых мерах па рабоце са зваротамі грамадзян і юрыдычных асоб»).

Неабгрунтавана звышнаныя цэны на тавары ў многіх гарадах Беларусі пачалі зніжацца

Па некаторых пазіцыях зніжэнне складала 7—15 працэнтаў. Аб гэтым паведаў журналістам намеснік дырэктара Дэпартаменту цэнавай палітыкі, начальнік упраўлення па кантролі за выкананнем цэнаў і тарыфаў Мінэканомікі Беларусі Аляксандр Курьльчык. Тандацыя зніжэння неабгрунтавана звышнаныя цэны назіраецца ва ўсіх рэгіёнах Беларусі. Ён нагадаў, што з 14 студзеня гэтага года Мінэканомікі сумесна са спецыялістамі Мінгандлю і Камітэта дзяржантэроролу праводзяць праверкі ўзроўню цэнаў у гандлёвых арганізацыях і на рынках, вынікі якіх у шэрагу выпадкаў прадэманстравалі грубае звышнаныя цэнаў на прадукты і іншыя спажывецкія тавары. Завышэнне рознічных цэнаў складае ад 5 працэнтаў да 70 працэнтаў.

Аляксандр Курьльчык не назваў колькасць гандлёвых арганізацый, якія могуць быць пазбаўлены ліцэнцыяй, але адзначыў, што такая мера будзе прымяняцца за грубае звышнаныя цэнаў. Таксама да парушальнікаў парадку цэнаўтварэння прымяняюцца штрафныя санкцыі ў памеры да 40 базавых

велічынь (цяпер базавая велічыня складае Br35 тыс.). «Я думаю, пасля таго, як рэвізоры пойдучь з рынку, цэны не будуць расці зноў. У любым выпадку мы будзем праводзіць маніторынг і фіксаваць рост цэнаў», — сказаў Аляксандр Курьльчык. Паводле яго слоў, падрыхтоўленыя тлумачыць павышэнне цэнаў дзвельціх беларускага рубля. Многія суб'екты гаспадарання сапраўды закупілі прадукцыю па новых цэнах. Аднак частка прадаўцоў проста выкарысталі гэту сітуацыю і павялічылі рознічныя і адлуксныя цэны значна больш за дапушчальную мяжу. У прыватнасці, звышнаныя цэнаў на мандарыны і апельсіны было зафіксавана на ўзроўні больш як 40 працэнтаў. На думку Аляксандра Курьльчыка, у будучым цэны на айчыныя тавары не павінны значна расці. «Ва ўсім свеце цэны на харчовыя і нехарчовыя тавары зніжаюцца. У нас таксама павінна быць таксама тандацыя, таму Мінэканомікі і не ўносіць прапановы на гэты год па ўстанавленні гранічнага індэкса росту цэнаў», — сказаў ён.

БЕЛТА.

ISSN 1990 - 763X 091222

Курсы замежных валют, устанавленыя НБ РБ з 23.01.2009 г. (для бн разлікаў)

1 долар ЗША	2 685,00
1 еўра	3494,53
1 латвійскі лат	4987,46
1 літоўскі літ	1 015,26
1 чэшская крона	127,5

Парламенцкі дзённік

НОВАЯ ПРЫСТУПКА Узаемаадносiны Беларусi i Кiтая абмяркоувалi ўчора ў нiжняй палаце парламента

Старшыня Палаты прадстаўцоў Уладзiмiр Андрэйчанка сустраўся ўчора з паслом КНР у Беларусi Лу Гуйчэнам. На думку спiкера нiжняй палаты парламента, гандлёва-эканамiчнае супрацоўнiцтва дзюж краiн выйшла на новую, вельмi высокую прыступку. Ён таксама выказаў упэўненасць у тым, што i падчас дзейнасцi новага насла адбудзецца рост двухбаковых адносiнаў, гандлёва-эканамiчнага i мiж-парламенцкага супрацоўнiцтва. «У нас заўсёды былі вельмі цёплыя, даверлівыя, празрыстыя адносіны. Кiраўнiцтва нашай краiны бачыць развiццi гэтых адносiнаў як адзiн з галоўных прыярэцтэў у мiжнароднай палiтыцы», — заўважыў спiкер. «Мы вiтаем наша супрацоўнiцтва на мiжнароднай арэне, i тым скаардынаваныя пазiцыi ў рамках мiжнародных арганiзацый, у першую чаргу ААН, i вiдамо ж, мы ўдзячны кiтайскiм парламентарыям, кiраўнiцтва Кiтая за тое, што мы вы са свайго боку аказваеце садзейнiчанне Рэспублiцы Беларусi ў супрацьдзейнiи тым спробам, якiя робяцца ў плане i палiтычнага, i эканамiчнага цiску на Рэспублiку Беларусi i на iшыя краiны, што маюць уласную пазiцыю i праводзяць уласную палiтыку».

Лу Гуйчэн, **пасол Кiтайскай Народнай Рэспублiкi ў Беларусi**, выказаў поўную згоду са спiкерам у ацэнцы адносiнаў памiж дзвюма дзяржавамі. «Беларусi i Кiтай — сяброўскiя краiны. Мы падтрымiваем вельмi добрыя адносіны, кантактаем у палiтычнай, эканамiчнай, культурнай, адукацыйнай сферах». Адзначыў ён i пастаянныя кантакты ў мiжпарламенцкай сфэры ўзаемаадносiнаў. «Думаю, што такiя кантакты павiны працягвацца». Дыпламат выказаў удзячнасць беларускаму народу за разуменне i падтрымку ў многіх пытаннях. Лу Гуйчэн прабўе ў Беларусi ўсюго тры месяцы, аднак, паводле яго прызначэння, паслеў яго палюбiць нашу краiну, яму вельмi прыемна жыць i працаваць тут.

Ала МАЧАЛАВА.

ПАВЯЛІЧАНЫ ПАМЕР СУБСІДЫІ СЕЛЬСКИМ БЕСПРАЦОЎНЫМ ПРЫ АРГАНІЗАЦЫІ ПРАДПРЫМАЛЬНІЦТВА

Урад Беларусі павялічыў памер субсідыі сельскім беспрацоўным пры арганізацыі імі прадпрымальніцкай дзейнасці да 15 бюджэтных працэнтавага мінімуму ў сярэднім на душу на сельніцтва (БПМ з 1 лістапада 2008 года па 31 студзеня 2009 года складае Br223 тыс. 660). Такое рашэнне змяшчаецца ў пастанове ўрада № 37, якое ўстапуе ў сілу з 1 студзеня гэтага года, паведамлілі ў Апарэце Савета Міністраў.

Субсідыя для беспрацоўных выскоўдаў раней прадастаўлялася ў памеры 11-разовай велічыні БПМ. Субсідыя павялічана амаль на 36,4 працэнта — такое рашэнне прынята ў мэтах стымулявання беспрацоўных грамадзян, якія працягваюць у сельскіх населеных пунктах, да адкрыцця сваёй справы.

Яшчэ адна значная навацыя — прадугледжана магчымасць выдзялення субсідыі беспрацоўным, якія вырашлі арганізаваць бізнэс не толькі ў выглядзе індывідуальнага прадпрымальніцтва, прыватнага ўнітарнага прадпрыемства, але і сялянскай (фермерскай) гаспадары. А памер субсідыі будучым фермерам будзе залежаць ад таго, дзе яны працягваюць. «Калі ў сельскай мясцовасці, то яны атрымаюць па 15 БПМ, калі ў малых гарадах і населеных пунктах з устойліва высокім узроўнем беспрацоўя (гэты пералік штогод вызначаецца дзяржаўнай і абласнымі праграмамі садзейнічання занятасці насельніцтва) — таксама 15 БПМ, у астатніх выпадках — 11 БПМ», — растлумачыла прадстаўнік Мінпрацы і сацабароны.

У Палажэнне аб садзейнічанні беспрацоўным у арганізацыі прадпрымальніцкай дзейнасці ўнесены таксама іншыя істотныя змяненні. У іх ліку — адмена прадстаўлення беспрацоўным грашовых сродкаў на развiццi свайго бізнесу. Справа ў тым, што Бюджэтным кодэксам Рэспублікі Беларусі не прадугледжваецца магчымасць прадстаўлення фізiчных асобам грашовых сродкаў на зваротнай аснове. Пры гэтым спецыяліст падкрэслiла, што парадак прадстаўлення беспрацоўным субсiдыi ў названым палажэннi застаецца.

ТАТАРСТАН МАЕ НАМЕР ПРЫЦЯГНУЦЬ БЕЛАРУСКИХ БУДАЎНІКОЎ ДЛЯ ЎЗЬЯДЗЕННЯ СПАРТЫЎНЫХ АБ’ЕКТАЎ

Аб гэтым заявіў прэм’ер-міністр Татарстана Рустам Мінаханў да выніках наведвання з прэм’ер-міністрам Беларусі Сяргеем Сідорскім спартыўных і культурных аб’ектаў Мінска.

Прэм’ер-міністр Татарстана наведваў культурна-спартыўны комплекс «Мінск-Арэна» і веладром, які ўваходзіць у яго структуру. Шмат-профільны комплекс «Мінск-Арэна» павiнен стаць самым маштабным і знакамым спартыўным аб’ектам у ўніверсальным.

Затым прэм’ер-міністры пабавілі на ўніверсальным спартыўна-адвішочным і аздарэўленчым комплексе на праспекце Машэрава, дзе размяшчаецца Футбольны манеж.

Як адзначыў Рустам Мінаханў, «нас задавальняе спалучэнне цана-якасць пры будаўнiцтве такіх аб’ектаў, вы вельмi канкурэнтныя». Паводле яго слоў, Татарстан будзе вывучаць беларускі вопыт будаўнiцтва такіх аб’ектаў, а таксама мае намер запусціць беларускіх будаўнiкоў для ўзвядзення падобных у Татарстане.

Прэм’ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі ўчора на сустрэчы з Рустамам Мінаханвым адзначыў, што беларускія прадпрыемствы і арганізацыі гатовы прыняць удзел у падрыхтоўцы да 27-й Сусветнай летняй універсіяды, якая пройдзе ў Казані ў 2013 годзе. У Беларусі вырабляецца сучасная грузпасажырская і дарожна-будаўнiчная тэхніка, якасная будаўнiчная і аддзелачынная матэрыялы. Беларускія будаўнiкі высокакваліфікаваныя і маюць вялікі вопыт узвядзення спартыўных аб’ектаў.

Таксама прэм’ер-міністры дзюж краiн наведалі Нацыянальную бібліятэку Беларусі.

«Я ўражаны, мы ў Казані таксама хочам пабудоваць сучасную бібліятэку і таму цiпер вывучаем сусветны вопыт. Ваша бібліятэка мне вельмi спадабалася, і мы хочам такую ж у Казані», — сказаў Рустам Мінаханў.

ЛЕТАСЬ У КРАІНЕ БЫЛО ПАБУДАВАНА 5 МЛН 150 ТЫСЯЧ КВ. М ЖЫЛЛЯ

Аб гэтым карэспандэнту «Звязды» паведаміў начальнік упраўлення жыллгэа будаўнiцтва Міністэрства архiтэктуры і будаўнiцтва Беларусі Аляксандр ГОРВАЛЬ.

Паводле падліку спецыялістаў, максімальнае гадавое заданне па лініі будаўнiцтва жылля было выканана галiннай на 99 працэнтаў. Праблемным па гэтым паказчыку застаецца толькі Мінск, дзе і сёння нараецца самае складанае становiшча з забеспячэннем жылля.

Летась у сталіцы было пабудавана 1 млн 156 тысяч кв. метраў жылля, што адпавядае 94 працэнтам ад гадавога плана. Усе астатнія рэгіёны краiны перавыканалі свае заданні.

У апошнія гады кiраўнiцтва краiны шмат увагі надае будаўнiцтву жылля для грамадзян, якія маюць патрэбу ў палiпшэннi жылльёвых умоў. Па структуры шматкватэрных жылых дамоў летась у краiне было пабудавана 2 млн 806 тысяч кв. метраў жылля, дзе доля жылля для чаргавоў складае 75,3 працэнта, або 1 млн 962 тысячы кв. метраў. Праграма будаўнiцтва сацыяльнага жылля была выканана на 124,6 працэнта, калі ў эксплуатацыю летась уведзена 1119 кватэр. Па лініі шматдзятных сем’яў гадавое заданне выканана на 172,6 працэнта, для якіх летась было пабудавана 3241 кватэра. Для адсялення жыхароў са старых і аварыйных жылых пашмашаннаў у краiне пабудавана 836 кватэр (143,6 працэнта ад гадавога плана). Нагадаю, што сёлета будаўнiкі плануюць пабудоваць каля 6 млн кв. метраў жылля, а па лініі шматкватэрных дамоў доля кватэр для чаргавоў павiнна павялічыцца да 78 працэнтаў.

Сяргей КУРКАЧ.

70-ГАДОВЫЯ ЗАБОЙЦЫ НЕ ПАЗБЕГЛІ ПАКАРАННЯ

Мінскі гарадскі суд прыгаварыў 70-гадовых злачынцаў за забойства 20-гадовай даўніны да працяглых тэрмінаў зняволення.

Мазгар Насібулін 1941 года нараджэння прызнаны вінаватым у 4 забойствах і прыгавораны да 26 гадоў і 11 месяцаў пазбавлення волі з канфіскацыяй маёмасці і адбываннем пакарання ў калоніі строгага рэжыму. Яўдат Карачурн 1938 года нараджэння прызнаны вінаватым у адным забойстве і прыгавораны да 25 гадоў пазбавлення волі з канфіскацыяй маёмасці і адбываннем пакарання ў калоніі строгага рэжыму. Мікалай Ламбоцкі 1962 года нараджэння прыгавораны да 4 гадоў пазбавлення волі з канфіскацыяй маёмасці і адбываннем пакарання ў калоніі строгага рэжыму. Ён абвінавачваецца ў тым, што ўдзельнічаў ва ўчыненні разбоў і дапамог набыць зброю.

Яшчэ 5 верасня 1988 года ў вёсцы Войнічыны (Ашмянскі раён) Насібулін і Карачурн, плануючы ўчыніць разбой, прабраліся ў дом жанчыны і забілі яе з дапамогай гакавага ключа і нажа.

26 мая 1989 года Насібулін у Мінску ў філіяле БДУ на вуліцы Маскоўскай у кабiне лiфта застрэліў са збрэза малодкай бeрнэй вiндоўскай маладога мужчыну — слухача курсу павышэння кваліфікацыі з мэтай выкрадання грашовых сродкаў, якія былі пры ім.

Праз 15 гадоў Насібулін і Карачурн у студзені 2004 года ў кватэры па праспекце газеты «Праўда» ў Мінску забілі нажом пiлменніка Карачурна. Каб схаваня ў калоніі строгага рэжыму. Ён

ЭКАНОМІКА ВЕДАЎ

Рэцэпт выхаду з фінансавага крызісу, у які ўцягваецца сусветная эканоміка, можа быць толькі адзін — стаўка на веды і эканоміку ведаў», — такую думку выказаў на калегіі свайго вядомства міністр адукацыі нашай краіны Аляксандр РАДЗЬКОЎ. На калегіі падводзіліся вынікі дзейнасці адукацыйнай галіны за 2008 год, і міністр спыніўся на асноўных дасягненнях галіны і вывяршаных задках.

Аздараўленчая работа, якая праводзіцца ў дашкольных устано-вах, дазволіла летась на 4 працэнты знізіць захвальнасць дзяцей. Няхай гэта і не вельмі вялікая лічба, але ўсё ж такі маленькая перамога. Увогуле попыт на дашкольную адукацыю застаецца надзвычай высокім, а высокі давер бацькоў тэрба апраўдваць. Міністр прызнаў існаванне дэфіцыту месцаў у дашкольных установах у некаторых раёнах сталіцы, абласных цэнтрах, а таксама ў шэрагу сельскіх населеных пунктаў. Хоць агульна-ная па краіне колькасць месцаў у дашкольных установах дазваляе на 114 працэнтаў забяспечыць патрэбы сем’яў у дашкольнай адукацыі, аднак гэтыя месцы размеркаваны нераўнамерна. Напрыклад, у сельскай мясцовасці дзіцячы садок будаваўся некалі на 120 месцаў, а там цяпер надлічэзца ўсяго 20 вышываюцаў. З мэтай ліквідацыі на-ўных праблем летась беларускім урадам была зацверджана «Пра-грама развiцця сістэмы дашкольнай адукацыі ў Рэспублiцы Белар-у на 2009—2014 гады». На раз-лічэзцы мерапрыемстваў гэтай праграмы плануецца накіраваць больш як 490 млрд рублёў.

«Да 2014 года ў краіне з’явіцца 73 новыя дашкольныя ўстановы — там, дзе яны асабліва патрэбныя. Мы вельмі ўважліва пралічалі патрэбы на далёкую перспектыву, каб не марнаваць дзяржаўныя сродкі», — падкрэсліў міністр. Да таго ж у дзіцячых садках павiнны з’явіцца «разумныя» цацкі, фізкультуры і ін-вентар, наглядна-дыдактычныя і тэхнічныя сродкі навучання. На жаль, нічога пакуль не зроблена для павышэння сацыяльнага статусу пра-фесійна-дашкольных адукацый і Аляксандр Радзькоў, паведамыўшы наступнае:

«Міністэрства адукацыі ў ўлікам рэальнай сітуацыі ў эканоміцы працягне работу па павышэнні ўзроўню заробатнай пiльы на ра-ботніцкай галiнi. У першую чаргу гэта закране сямья нiзка-аплатныя катэгорыі работнікоў».

Асабліва напружаным выдаўся мінулы год для сістэмы агульнай сярэдняй адукацыі. У рамках рэалізацыі Дзярэта Прэзідэнта краіны «Аб асобных пытаннях агульнай сярэдняй адукацыі» ў вельмі сісільна тэрміны была праведзена работа па пераходзе агульнаадукацыйнай школы на 11-гадовы тэрмін наву-чання: аптымізаваны пералік вучэб-ных прадметаў, перапрацаваны ты-памога. Увогуле попыт на да-школьную адукацыю і хіміі за ўсё гады праявдэння ЦТ — у мiнчан. Затое выпускнікі сталічных школ стабільна займаюць апошнiе месца па геаграфіі. А, напрыклад, у школьнікаў Гродзенскай вобласці лiдэршчыня пазiцыі на ЦТ адразу па 7 прадметах.

У галіне моўнай адукацыі на-зiраецца зніжэнне ўзроўню агульнай моўнай культуры і чы-тацкай кампетэнтнасці моладзі. У галіне прыродазнаўча-матэматыч-нага дысцыплін педагогаў канстат-уюць дастатковы ўзровень тэарэтыч-ных ведаў па біялогіі, хіміі і геаграфіі пры слаба сфарміраваных умён-ных прымянчцаў набыцця веды на практыцы. Пры агульным росце вы-нікау па біялогіі кожны трэці ўдзель-нік тэсціравання не ўмее вырашаць пiлгенетычныя задчы. У галіне сацы-яльна-гуманітарных дысцыплін пра-сочваецца адсутнасць сфармірава-ных умённай аналізаваць прапанав-аныя сітуацыі, вызначаць паніцыя па характэрных рысках, умённаў па-пастаўляць і г.д. Міністэрства аду-кацыі хвалюе, што 10 працэнтаў абі-турьёнтаў не пераадольваюць нiж-нюю мяжу ўстаноўленых стаючых ба-лаў, якія дазваляюць удзельніча-ць у конкурсе. І хоць сёлета гэта абмежаванне, хутчэй за ўсё, будзе адмененае, Аляксандр Радзькоў на-думку міністра, у школе тэрба ўво-дзіць чашвэрты абавязковы выпуск-ны экзамен па замежнай мове — гэтага патрабуе час. Беларуская адукацыя не можа адставаць ад развiцця сучаснага свету, а знач-чы, беларускія школьнікі павiнны на выхадзе са школы хоць на бы-тавым узроўні, але валодаць за-межнай мовай.

Яшчэ адна задчка, якую заста-віў кiраўнiк міністэрства перад сваімі калегамі, датычыцца забяспяч-эння прыстэргата і справядлівага конкурсу ў агульнаадукацыйна на-вучальныя ўстановы новага тыпу.

— **Тэрба, каб конкурс у гімназію, які праводзіцца сярэднядзцяцей, не пераўтварыўся ў конкурс сярэдня іх бацькоў.** Раней нашу галіну называлі адной з самых каруптаваных, але на-шчасце, сёння мы ўжо не займаем «лiдэршчыню» пазiцыі. І колькі б ні лялі цэнтралізаванае тэсці-раванне, але яго сваю задчу выка-налі — застрахавала прыёмную кампанію ад карупцыі, — патлумачыў сваю думку міністр. — У ВНУ паступаюць сёння толькі самыя падрыхтаваныя. Колькасць скаргаў і зваротаў у ходзе прыёмнай кампаніі 2008 года зменшылася ўдвай ў параўнанні з пiярэднімі годам. Абiтурьёнты навучаліся арыента-вацца ў той інфармацыі, якая ім апэратыўна падаецца.

Статыстычны аналіз вынікау цэнтралізаванага тэсціравання за 2008 год паказвае, што больш за палову адпаведных адказаў даў пераможцаў конкурс на атэстацыю ў ВНУ і сярэдня-ніх спецыяльных навучальных устано-ваў. Апошнім тэрба будзе толькі атрымаць сэртыфікаты, перадаць іх вынікі ў электронным выглядзе ў рэжыме он-лайн на сайт наву-чальнай установы і чакаць адгуль паведамлення, ці дазваляюць на-браныя балы стаць студэнтамі. «Безумоўна, гэтым летам правес-ці такі прыём дакументаў яшчэ не-рэальна. Да таго ж тэрба псiхала-гічна падрыхтаваць да новай сіс-тэмы залічэння і абiтурьёнтаў, і іх бацькоў», — дадаў міністр.

Сістэмай прафесійнай адукацыі, Аляксандр Радзькоў выдзеліў на-ступныя: зацвярджэнне дзяржаўнай праграмы развiцця вышэйшай аду-кацыі на перыяд да 2015 года (на яе рэалізацыю патрэбныя значныя сродкі — больш як 5 трлн рублёў), работу па аптымізацыі аб’ёмаў і структуры падрыхтоўкі рабочых і спецыялістаў у адпаведнасці з па-трэбамі галін эканомікі, істотнае па-вельчэнне прыёму ў прафесійна-тэхнічныя і сярэднія спецыяльныя навуальныя ўстановы з улікам па-вельчэння колькасці выпускнікоў ба-завых школ больш чым удвая, па-вышэнне якасці падрыхтоўкі буду-чых рабочых (служачых) і спецыя-лістаў за кошт засваення імі новых тэхналогій, матэрыялаў і тэхнікі. Вы-рошчце дастатковы ўзровень тэарэтыч-ных ведаў па біялогіі, хіміі і геаграфіі пры слаба сфарміраваных умён-ных прымянчцаў набыцця веды на практыцы. Пры агульным росце вы-нікау па біялогіі кожны трэці ўдзель-нік тэсціравання не ўмее вырашаць пiлгенетычныя задчы. У галіне сацы-яльна-гуманітарных дысцыплін пра-сочваецца адсутнасць сфармірава-ных умённай аналізаваць прапанав-аныя сітуацыі, вызначаць паніцыя па характэрных рысках, умённаў па-пастаўляць і г.д. Міністэрства аду-кацыі хвалюе, што 10 працэнтаў абі-турьёнтаў не пераадольваюць нiж-нюю мяжу ўстаноўленых стаючых ба-лаў, якія дазваляюць удзельніча-ць у конкурсе. І хоць сёлета гэта абмежаванне, хутчэй за ўсё, будзе адмененае, Аляксандр Радзькоў на-думку міністра, у школе тэрба ўво-дзіць чашвэрты абавязковы выпуск-ны экзамен па замежнай мове — гэтага патрабуе час. Беларуская адукацыя не можа адставаць ад развiцця сучаснага свету, а знач-чы, беларускія школьнікі павiнны на выхадзе са школы хоць на бы-тавым узроўні, але валодаць за-межнай мовай.

Яшчэ адна задчка, якую заста-віў кiраўнiк міністэрства перад сваімі калегамі, датычыцца забяспяч-эння прыстэргата і справядлівага конкурсу ў агульнаадукацыйна на-вучальныя ўстановы новага тыпу.

— **Тэрба, каб конкурс у гімназію, які праводзіцца сярэднядзцяцей, не пераўтварыўся ў конкурс сярэдня іх бацькоў.** Раней нашу галіну называлі адной з самых каруптаваных, але на-шчасце, сёння мы ўжо не займаем «лiдэршчыню» пазiцыі. І колькі б ні лялі цэнтралізаванае тэсці-раванне, але яго сваю задчу выка-налі — застрахавала прыёмную кампанію ад карупцыі, — патлумачыў сваю думку міністр. — У ВНУ паступаюць сёння толькі самыя падрыхтаваныя. Колькасць скаргаў і зваротаў у ходзе прыёмнай кампаніі 2008 года зменшылася ўдвай ў параўнанні з пiярэднімі годам. Абiтурьёнты навучаліся арыента-вацца ў той інфармацыі, якая ім апэратыўна падаецца.

Статыстычны аналіз вынікау цэнтралізаванага тэсціравання за 2008 год паказвае, што больш за палову адпаведных адказаў даў пераможцаў конкурс на атэстацыю ў ВНУ і сярэдня-ніх спецыяльных навучальных устано-ваў. Апошнім тэрба будзе толькі атрымаць сэртыфікаты, перадаць іх вынікі ў электронным выглядзе ў рэжыме он-лайн на сайт наву-чальнай установы і чакаць адгуль паведамлення, ці дазваляюць на-браныя балы стаць студэнтамі. «Безумоўна, гэтым летам правес-ці такі прыём дакументаў яшчэ не-рэальна. Да таго ж тэрба псiхала-гічна падрыхтаваць да новай сіс-тэмы залічэння і абiтурьёнтаў, і іх бацькоў», — дадаў міністр.

Сярэд задач, якія стаць перад

ДОМРАЧАВА: ПАСЛЯ БРОНЗЫ — СЕРАБРО!

Дар’я Домрачова заняла 2-е месца ў спрынтарскай гоцы на 7,5 км на шостым этапе Кубка свету, які праходзіць у Антхольпы-Антэрсельве (Італія). Яна прайшла дыстанцыю за 21 мiн 33,6 сек., дапусціўшы адзiн промах на першым агнявым рубжы. Пераможцы Туры Бергер з Нарвегіі беларуска праiгра-ла 8,1 сек., бронза ў Каці Вільхельм з Германіі.

ФІНАЛ «ЕЎРАФЭСТУ» СТАЎ ХІТОМ ЭФІРУ

Прамая трансляцыя фінальнага канцэрта нацыянальнага адборачна-га конкурсу на «Еўрабачанне-2009» сабрала ля тэлеэкранаў рэкордна вялікую аўдыторыю. Такія звесткі даюць апэратыўнае сацыялагічнае апы-танне, праведзенае аналітычным цэнтрам «ЕсоОМ» у Мінску. Вынікі апы-таньня сведчаць, што доля трансляцыі, нягледзячы на позні час і «цяжкі» пандэзляк, склала больш як 40 %, што з’яўляецца даволі высокім па-казчыкам. Паводле ацэнак сацыялёгаў, фінал нацыянальнага адбору ўво-гуле стаў самым рэйтынгавым тэлепраектам за апошнія два тыдні.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

ДЫРЭКТАРСКАЯ «ХІБЫ»

36-гадовы дырэктар аднаго з лiдскіх прыватных гандлёвых ўнiтар-ных прадпрыемстваў за два гады «амысляўся» не аднойчы: раз — калі браў у банка крэдыт, другі — калі плаціў падаткі ў дзяржаўнаў.

У прыватнасці, у 2004–2005 гадах палазоны пры крэдытаванні прад-прыемства, якое ўзначальваў, не паведаміў банку інфармацыю аб ад-чужэнні маёмасці, што ішла ў заклад. У выніку гэтага банку быў на-даны ўрон у памеры 53 мiльёны 500 тысяч рублёў. Акрамя таго, вы-светлілася, што палазоны ў гаданы час зніжыў вырुकчў прадпрыем-ства і ўхіліўся такім чынам ад выплаты падаткаў на 95 мiльёнаў рублёў. Упярўненнем дэпартаменту фiнансавых расследаванняў камiтэта дзярж-кантролю па Гродзенскай вобласці ў дачыненні да гэтага кiраўнiка ўз-буджаны крiмінальныя справы.

Ігар ГРЫШЫН.

«ПРИОРБАНК» Открытое акционерное общество
ИЗВЕЩАЕТ СВОИХ АКЦИОНЕРОВ,
ЧТО 06 ФЕВРАЛЯ 2009 ГОДА СОСТОИТ В СТОИТЯИ АНТОНОВИЧЕВОМ ОБЩЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ БАНКА
<i>Собрание состоит в г. Минске по адресу: ул. В. Хоружей, 31А в 09.00.</i>
Регистрация участников будет осуществляться с 08.30 до 08.50. При регистрации акционеры предъявляют документ, удостоверяющий личность; представители акционеров предъявляют документ, удостоверяющий личность, и подтверждают свои полномочия надлежащим образом оформленной доверенностью (руководители юридических лиц – акционеров – документом, подтверждающим служебное положение).
Повестка дня:
<i>1. О безвозмездной (спонсорской) помощи.</i>
Наблюдательный Совет.
Правление «Приорбанк» ОАО.
<i>Лицензия НБ РБ № 12 от 28.08.08 г.</i>

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»
ИНФОРМИРУЕТ:
аукцион по продаже земельных участков в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов, расположенных на территории Михановичского сельсовета Минского района, назначенный на 27.01.2009 г., отменяется.
УНП 690324015

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»
ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН
по продаже обраченного в доход государства садового домика, сарая, гаража, земельного участка (0,0464 га), расположенного в садоводческом товариществе «Родник-1» Минского р-на. Начальная цена снижена на 10 % и составляет 15 184 340 бел. руб. Подробное извещеие опубликовано в газете «Звязда» от 07.08.2008 г. Аукцион состоится 10.02.2009 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 09.02.2009 г. до 17.00 по указанному адресу.
Контактный телефон (8017) 2246134.
Сайт в интернете: www.rft.by
<i>КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015</i>

Абзац

■ Па звестках на 1 студзеня г.г., у Беларусі жыўць 51 тыс. 998 ветэранў Вялькiай Айчынай вайны. Сярэд ўдзельнiкаў вайны — 11 тыс. 707 iнвалiдаў вайны першай і другой груп. У краiне працягваюць 19 Героў Савецкага Саюза, якія атрымалі гэтае званне ў гады Вялькiай Айчынай, і 2 — за ўдзел у баявых дзеяннях на тэрыторыі iншых дзяржаў. У Гомельскай вобласці жыць адзiны ў Беларусі ка-валер ордэна Славы трох ступеняў.

■ **Летась аб’екты Гомельскага палаца-паркавага ансамбля Румянцавых-Паскевічаў наведалі звыш 200 тысяч турыстаў. Як вядома, ён можа быць уключаны ў спісы сусветнай спадчыны ЮНЕСКА. Таму сёлета тут плануюцца вялькiя ра-боты па рэканструкцыі ансамбля, якая пачалася раней і будзе закончана ў 2015 годзе. На добраўпарадкаванне Лебядзiнага возера, працяг будаўнiцтва набярэжнай Сожа, капіт-цы і магiльнi Паскевічаў, сховiшчаў-лядоўнiку будзе выд-вадзена каля 12 мiльярдаў рублёў. А наперадзе — рэстаўра-цыя наўяўна і будаўнiцтва двух новых фантанаў, работы па рэстаўрацыі Зiмовага саду, вежы агляду і г.д.**

■ Шэраг асобў палка патрульна-паставой службы УУС Гомельскага аблвыканкама падазраюцца ў перавышэннi паўнамоцтваў. Асноўным падазраеным праходзіць былы камандзiр палка, які на працягу некалькіх гадоў збiраў у падначаленых промi. Папяродне называецца сума ў памеры Br15 млн. Пра дзеяннi свайго кiраўнiц-тва паведамілі падначаленыя. Убэзджана крiмінальная справа.

Поўны абзац

■ <

СТУДЗЕНЯ
2009 г.
ПЯТНІЦА
№ 3 (15557)

ЧЫРВОНАЯ

«ШВЕДСКІ СТОЛ» ДЛЯ БЕЛАРУСКАГА САЛДАТА

Вайсковы прызыў: павіннасць або ганаровы абавязак

На пытанні, якія датычаць прызыву на воінскую службу, адказваюць намеснік начальніка ўпраўлення — начальнік 1-га аддзела 4-га ўпраўлення галоўнага арганізацыйна-мобілізацыйнага ўпраўлення Генеральнага штаба Узброеных Сілаў Беларусі Андрэй Мурашоў (А.М.) і начальнік прэс-службы Міністэрства абароны Беларусі Вячаслаў Раменчык (В.Р.).

У адпаведнасці з заканадаўствам прызыву на тэрміновую ваенную службу ўзімку гэтага года падлягаюць больш як 86 тысяч маладых людзей. Улічваючы запатрабаванні Узброеных Сілаў і іншых воінскіх фарміраванняў Беларусі, на іх укамплектаванне плануецца накіраваць каля 10 тысяч чалавек. На сённяшні дзень прызыўнымі камісіямі раёнаў і гарадоў у адносінах да прызыўнікоў ужо прынята 61 тысяча рашэнняў. Прадстаўлена 38 тысяч адтэрміновак, вялікую частку з якіх (80 працэнтаў) складаюць адтэрміновкі для працягу адукацыі.

Распачата 15 студзеня адпраўка новага папаўнення ў вайсковыя часткі з абласных зборных пунктаў краіны падоўжыцца да 31 студзеня 2009 года. Цырымонія прыняцця Ваеннай прысягі ў азначаных і воінскіх частках Узброеных Сілаў адбудзецца 7 лютага.

Прызыў грамадзян на тэрміновую ваенную службу ў кастрычніку—снежні 2008 года і студзені 2009 года ажыццяўляецца камісарыятамі краіны ў адпаведнасці з Указам Прэзідэнта Беларусі ад 16 кастрычніка 2008 года № 567.

— **Як вы думаеце, ці адменіць калі-небудзь у Беларусі тэрміновую службу, каб цалкам перайсці на кантрактны вайсковы?** І як вы да гэтага ставіцеся? Які працэнт салдатаў-кантрактнікаў у беларускім вайсковым цэнтры?
Сямён Рыжакоў, г. Бешанковічы

А.М.: — Думаю, што не адменіць. Для таго, каб адказаць на гэтыя пытанні, трэба разумець прызначэнне арміі, і наогул, для чаго патрэбна тэрміновая ваенная служба. А яна патрэбна ў першую чаргу для падрыхтоўкі ваеннаабучанага рэзерву. Калі мы набярэм цалкам кантрактнікаў, то хто ж тады будзе абараняць Радзіму? Ні адно кантрактнае воіна яшчэ не справілася ні з адной вайной. Заўсёды выйграваў бітвы народ, які прыходзіў з запаса. Калі армія разгортвалася да штату ваеннага часу, прыходзіў з запаса народ, які прайшоў службу, і абараняў краіну. Усе апошнія войны гэта па-

цверджаюць. Пераход цалкам на кантрактную службу немэтазгодны і эканамічна не выгадны.

В.Р.: — Гэта пытанне традыцыйнае і задаецца пастаянна, у тым ліку і ў перыяд прызыўных кампаній. Тут ёсць, як сказаў мой калега, і практычны аспект, які ён асвятляе, і маральны. Мы бачым цяпер па баявых дзеяннях кааліцыі ў Іраку тое, што прафесійная армія не можа выканаць задачы, і гэта канстатуе на афіцыйным узроўні амерыканскае ваеннае кіраўніцтва. Думаю, напрамку развіцця арміі ЗША з'яўляецца пераход на тэрміновую ваенную службу. Гэтыя прэлановы гуцаць з кожным днём усё часцей і часцей. Другі аспект — маральны, гэта значыць, тэрміновая служба ўяўляе сабой крэдз усенародны характар абароны Айчыны. Гэта прасцяя людзі, якія прыходзяць ва Узброеныя Сілы для таго, каб навучыцца абараняць сваю Айчыну. І менавіта тэрміновая служба ўвасабляе ў сабе гэты прынт.

— **Ці маюць салдаты тэрміновай службы права на адпачынак? Калі так, то якая для яго устаноўлена працягласць, і праз колькі месяцаў службы ім можна скарыстацца?**

Вадзім, г. Гомель
А.М.: — Так, вайсковцам тэрміновай службы прадастаўляецца адпачынак. Для радавога складу яго працягласць 10 сутак, для сяржантаў — 15 сутак. Акрамя таго, па меркаванні камандзіра, адпачынак можа быць павялічаны на 5 сутак за выдатны паказчык на службе. Такім чынам, для салдата ён можа склаці 15, а для сяржантаў — 20 сутак. Таксама камандзіры могуць заахвочваць сваіх падначаленых звышнормавымі дапамогамі тэрмінам да 3 сутак, прычым шматразова на працяг усяго тэрміну праходжання службы. Што датычыцца часу прадастаўлення водпуску, то тут няма строга часавых рамак.

— **Ці ўлічваецца жаданне прызыўніка службы ў пэўнай частцы, родзе войскаў, мясцовасці?**
Якулева У.А., г. Мінск

Фота БЕЛТА

А.М.: — Адназначна адказаць не ўлічваецца. Але для гэтага неабходна захаванне дзюх умоў. Першая — гэтая адпаведнасць стану здароўя таму роду войскаў, куды прызыўнік жадае патрыць службу. Другая ўмова — каб яго маральна-дэлавая якасць таксама адпавядала прадыяўленым патрабаванням для праходжання службы ў канкрэтнай вайсковай частцы. Калі гэтыя дзве ўмовы выкананы, то і жаданне маладога чалавека службы ў пэўнай вайсковай частцы будзе выканана.

— **Ці маюць права прызывацца на тэрміновую службу, так і на службу ў рэзерве, з зямой — толькі на тэрміноваму? Ці даецца адтэрміновка да лета тым, хто можа служыць у рэзерве, альбо іх усё-такі прызываюць на тэрміновую службу?**

Аляксей, г. Паставы
В.Р.: — Найбольшай папулярнасцю ў маладых людзей карыстаюцца сілы спецыяльных аперацый — правапераемнікі ваветрана-дасантных войскаў. Акрамя таго, назіраецца такая тэндэнцыя, як дыстанцыя. Малады чалавек выказвае жаданне служыць у тых войсках, дзе праходзіць службу яго бацька. І, трэба адзначыць, няма такога роду войскаў, такой вайсковай частцы, ад службы ў якіх прызыўнікі катэгорычна б адмаўляліся.

— **Расія скараціла тэрмін тэрміновай службы да года. Улічваючы ўнікальнасць нашых войскаў, калі можна казачы таго скарачэння ў Беларусі?**
Андрэй, г. Полацк

В.Р.: — У Беларусі існуе тры тэрміны тэрміновай службы: 18, 12

і 6 месяцаў. Яны дазваляюць навучыцца салдата ваеннай спецыяльнасці ў залежнасці ад узроўню яго адукацыі. Таму на сённяшні дзень неабходнасці пераходу на дадавую службу ўсяго беларускага войска няма. У нас ёсць тэрмін службы адзін год для людзей з вышэйшай адукацыяй, 6 месяцаў служба тым, хто навукаўся на ваенных кафедрах і факультэтах па праграме маладых спецыялістаў.

— **Чаму летам прызываюць на тэрміновую службу, так і на службу ў рэзерве, з зямой — толькі на тэрміноваму? Ці даецца адтэрміновка да лета тым, хто можа служыць у рэзерве, альбо іх усё-такі прызываюць на тэрміновую службу?**

Станіслаў Пятровіч, г. Мінск
А.М.: — Гэта звязана з асаблівасцямі баявой падрыхтоўкі рэзервістаў. У апошнія тры гады практыкуюцца прызыў грамадзян на службу ў рэзерве і тры тэрміны праходжання службы ў тых войсках, дзе праходзіць службу яго бацька. І, трэба адзначыць, няма такога роду войскаў, такой вайсковай частцы, ад службы ў якіх прызыўнікі катэгорычна б адмаўляліся.

— **Расія скараціла тэрмін тэрміновай службы да года. Улічваючы ўнікальнасць нашых войскаў, калі можна казачы таго скарачэння ў Беларусі?**
Андрэй, г. Полацк
В.Р.: — У Беларусі існуе тры тэрміны тэрміновай службы: 18, 12

і 6 месяцаў. Яны дазваляюць навучыцца салдата ваеннай спецыяльнасці ў залежнасці ад узроўню яго адукацыі. Таму на сённяшні дзень неабходнасці пераходу на дадавую службу ўсяго беларускага войска няма. У нас ёсць тэрмін службы адзін год для людзей з вышэйшай адукацыяй, 6 месяцаў служба тым, хто навукаўся на ваенных кафедрах і факультэтах па праграме маладых спецыялістаў.

— **Чаму летам прызываюць на тэрміновую службу, так і на службу ў рэзерве, з зямой — толькі на тэрміноваму? Ці даецца адтэрміновка да лета тым, хто можа служыць у рэзерве, альбо іх усё-такі прызываюць на тэрміновую службу?**

Станіслаў Пятровіч, г. Мінск
А.М.: — Гэта звязана з асаблівасцямі баявой падрыхтоўкі рэзервістаў. У апошнія тры гады практыкуюцца прызыў грамадзян на службу ў рэзерве і тры тэрміны праходжання службы ў тых войсках, дзе праходзіць службу яго бацька. І, трэба адзначыць, няма такога роду войскаў, такой вайсковай частцы, ад службы ў якіх прызыўнікі катэгорычна б адмаўляліся.

— **Расія скараціла тэрмін тэрміновай службы да года. Улічваючы ўнікальнасць нашых войскаў, калі можна казачы таго скарачэння ў Беларусі?**
Андрэй, г. Полацк
В.Р.: — У Беларусі існуе тры тэрміны тэрміновай службы: 18, 12

ЗАЛАТАЯ ШАЙБА ЗЫРАЕ СЯБРОЎ

У краіне дадзены старт Рэспубліканскім спаборніцтвам сярод дзяцей і падлеткаў па хакеі «Залатая шайба» на прызы Прэзідэнта Беларусі. Зараз праходзіць першы этап гэтага традыцыйнага, папулярнага турніру. «Залатая шайба» заняла пачаснае месца ў спартыўным жыцці краіны. У многім дзякуючы менавіта гэтаму турніру, дзіцячы хакей атрымаў масавае развіццё. А па выніках турніраў нярэдка аматараў хакея запіваюць у спецыялізаваныя спартыўныя навуцальныя ўстановы. Пра асаблівае сёлётнасць, 13-х па ліку спаборніцтваў, нам расказвае сакратар ЦК БРСМ Максім БОРД.

— Зараз праходзіць першы этап спаборніцтваў на ўзроўні спартыўных клубаў, цэнтраў фізкультурна-аздараўленчай работы, пазашкольных устаноў. Адным словам, гэта адборачны этап. У ім бяруць удзел фанаты-аматараў, якія захапляюцца дваровым хакеем. Другі этап пройдзе ў лютым-сакавіку. Гэта ўжо будзе спаборніцтва абласных і г. Мінска. А фінал пройдзе ў другой палове сакавіка ў дзюх узроставых групаў: у старэйшай з 16 па 20 сакавіка ў Гродне, у маладзай з 23 па 27 сакавіка ў Пружанах.

— **А ўсё ж такі, ці можа прыняць удзел у «Залатоў шайбе»?**
— «Залатая шайба» — ужо брандавае мерапрыемства Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі. Пра гэта спаборніцтва добра ведаюць ва ўсіх кутках краіны. Наша асноўная мэта, каб у ім змаглі ўдзельнічаць не

толькі хлопчыкі і юнакі, якія прафесійна займаюцца хакеем, а дваровыя каманды. Каб «Залатая шайба» стала для іх пляцоўкай для далейшага росту. Сёлета, сярод іншага, мы будзем глядзець на прадстаўніцтва ў камандах, каб актыўна прыцягваць дзяцей з праблемных сем'яў. Думаю, нам гэта ўдасца.

— **А што чакае фіналістаў спаборніцтваў?**
— Фінал, акрамя падвядзення вынікаў, — своеасаблівае шоу, дзе будзе задзейнічаны зоркі беларускай эстрады. Пакуль гэта планы. Магчыма, адбудзецца паказальны выступленні прадстаўнікоў каманды Прэзідэнта Беларусі па хакеі. Гэта будзе садзейнічаць папулярызацыі гэтага віду спорту, акрамя таго, хлапчкі паглядзяць, як людзі, якія дасягнулі шмат чаго ў жыцці, гуляюць у хакеі.

— **А якія падарункі падрыхтаваны для пераможцаў?**
— Акрамя дыплама, пераможцаў чакаюць каштоўныя прызы і падарункі ад арганізатараў спаборніцтваў. Без сумнення, гэты дзень запомніцца юным хаякстам надолга. Для іх гэта на самай справе падзея. І многія з іх сталі традыцыйнымі ўдзельнікамі «Залатоў шайбы» ў розных узроставых групах.

Зразумела, не ўсім ўдасца дайсці да фіналу, бо канкурэнцыя ў «Залатоў шайбе», як заўважаюць арганізатары, большая, чым у дарослых прафесійных спаборніцтвах. Тут за права быць лепшым змагаюцца сотні аматарскіх каманд. І каб трапіць у фінал, неабходна атрымаць перамогу ў раённых, гарадскіх, абласных спаборніцтвах. А пакуль падае нам поспеху ўсім камандам.
Святлана СУХАРКО.

Сесія

«ПРАФЕСАР, МОЖА, І ЛАПУХ, АЛЕ АПАРАТУРА ПРЫ ІМ...»

Сесія. Час актывізацыі фантазіі студэнтаў. Менавіта гэтай парой трэба варушыцца, каб не застацца, што называецца, з носам, ці, канкрэтней кажучы, з нізкай адзнакай па пэўным прадмеце. Нехта проста класічна садзіцца вучыць той матэрыял, які ёсць у канспекце (калі ён наогул існуе. — Аўт.), ці завяльвае сябе падручнікамі ў чытальнай зале бібліятэкі і спрабуе аджучыць сабе пэўныя інфармацыі за тры кароткія прамежкі часу, які адведзены на падрыхтоўку да экзамену. Можна, гэта і добра — назвапашваць шмат ведаў у сваёй і без таго забітай студэнцкай клеткай галаве, але часцей бывае так, што ўся завучаная інфармацыя проста знікае бясследна дзён так праз пару пасля здачы экзамену. Тыпу, здаў і дзякней бо жаньку. А навошта яно мне ў галаве, толькі ў якасці смецця будзе там валяцца, дзе лепей яго прыбраць. (Сама студэнтка і ведаю, як гэта ўсё адбываецца. Праўда, часцей стараюся не завучываць кожны радок на памяць, а проста зразумець сэнс матэрыялу. Але здарэцца і такое, што лянота перахкадае рытывацца. Хто са студэнтаў не лянуецца, асабліва падчас сесіі. — Аўт.)

А нехта звернецца на дапамогу да метадаў «шпоры», «бомбы», падказак... Пагадзіцеся, што кожны з нас, хоць раз у сваім жыцці карыстаўся гэтымі сродакамі: ці то ў школе, ці то ўніверсітэце, ці нават на працы пры здачы якога-небудзь дадатковага экзамену на павышэнні кваліфікацыі. Існуе мноства самых цікавых і разнастайных «шпораў» і «бомбаў». Прычым, кожны выкарыстоўвае і прыстаювае, здаецца, ужо зусім класічны варыянт пад сябе, любімага, удакладнальваючы і разнастайваючы яго.

Менавіта «шпоры» і «бомбы» і наогул метады спісвання, з'яўляюцца прадметам майго да-

следавання. Для атрымання карыснай інфармацыі (нешта можа спатрэбіцца і мне пры здачы таго ці іншага экзамену. — Аўт.) я звярнулася да сваіх знаёмых-студэнтаў, іх знаёмых, знаёмых знаёмых... і гэтак далей. Божа літасцівай, колькі інфармацыі я атрымала!! Слухала і дзіўлялася багатай фантазіі нашага студэнцкага народу. Ды і не толькі сённяшніх навучэнцаў ВНУ, але і былых, тых, хто атрымаў дыплом гадзі два-тры таму. Ну ўсё ж цікава, ці не падзабылі яны свае хітрыкі на сесіях. Каб гэтыя фантазіі — ды ў падтрыманне рэчышча, ды пэўна і ба-трэбнае рэчышча, ды пэўна і ба-трэбнае будаваліся з хуткасцю свету. Сапраўды. І непавага таму выкладчыку, які не ацаніў прыведзенай складанай працы, няхай і па падрыхтоўцы шпаргалкаў. Да ўсяго трэба ставіцца станоўча, там больш да творчага падыходу.

Зазірнуўшы ў гісторыю, адначасу тое, што зусім не шолькімі двоечнікамі вынайшлі шпаргалкі. Аўтарства яе прыпісваюць аднаму з самых знакамітых людзей Заходняй Еўропы канца васьмага стагоддзя, а менавіта каралю Франкаў **Карлу Вільяму**. Гэты чалавек, які заваяваў шмат зямлі, быў неадкладна і не мог паставіць на выдатнае арыентацыю падпіску на дзяржаўныя дакументы. Каб некажы высіць з сітуацыі, вучоныя мужы зрабілі для Карла шпаргалку, якая дазваляла ім змяшчаць у сваёй шпаргалцы ўсе звесткі, якія меліся ў дакументах. У 2002 годзе цэнтр моладзі алтайскага горада Яравога арганізаваў музей шпаргалкаў. Тут і ловак, на якім надрапана некалькі задач па фізіцы, і цыгарэта, спісаная дробным почыркам, і шпаргалка-цукерка. Гэты музей быў адчынены пасля таго, як на ўступных экзаменах «засяклі» 30 абітурыентаў, якія адначасова спісалі.

Наогул, існуе 2 тыпы шпаргалак — **тэхнічныя і тэаграфічныя**. Да ліку першых адносяцца:

мабільны тэлефон, навуковы калькулятар, пэйджар, да апошніх — «бомба» ці нархтоўка, «гармонік», зламаны аловак, цыгарэта, дыскета, бодыарт, «скакалка», «гальштук», карты.

Ну які студэнт без шпаргалкі?! Нават выдатнік хоць раз у жыцці саграшылі. Ды і стаўленне да шпаргалкаў рознае. Некаторыя выкладчыкі ставяцца да іх станоўча, матывуючы гэта тым, што будучы рабіць «шпоры», дык хоць нешта запомніць. Стварэнне шпаргалкі — гэта цэлае мастацтва. І, мабыць, у кожнага студэнта існуе свой сакрэт, выведзены які і збіраюцца. З абсалютна пазітыўным настроем я ўправілася ў разведку, толькі не расслёдаванне, а хутчэй даследаванне.

Перш-наперш я зазірнула ў ВНУ-флагман нашай краіны. Ну, не можа ж быць, што тут усе такія багразняшкі!

Вольга Г. (факультэт міжнародных адносін) расказала мне, праўда, па вількім сакрэце, таму прозвішча не называю (ды і наогул, студэнты прасілі іх не здаваць. — Аўт.) пра хіт сезона — бяссправядліва мікраанунаўшнік, які дазваляе атрымаць усю інфармацыю па білетце проста і лёгка. Гэты метад патрабуе моцнай нервовай сістэмы, каб часам некажы сябе не выдаць. «Леш, калі не ўмееш спісаваць ды і наогул карыстацца «шпораў», не спрабаваць, а рабіць па-старому — вучыць. Сваё галава ўсё ж надзейней», — раіць Вольга. Як жа ж адбываецца здача экзамену пры дапамозе навушніка? Студэнт цягне білет, садзіцца на сваё месца і бачыць пачынае думаць. У гэты час чалавек, волны ад экзамену, на другім канцы проваду чытае па чарзе пытанні. На патрэбным экзамену емаму трэба кашлячыцца. Далей — начытка патрэбнай інфармацыі і адказ перад выкладчыкам. «Галоўнае — не завяліцца на дадатковыя пытанні, калі такія будуць. А то карысці ад навушніка будзе мала. Адныцца выкладчык зніць. Таму карысна нешта чытаць перад экзаменам», — усміхаецца Вольга.

Насця В. (з таго ж факультэта) кажа, што ў іх дзячаты ўсё яшчэ карыстаюцца дзедаўскім спосабам — «панюшным» шпаргалкамі. Ну, не палезе ж выкладчык пад спадніцку?! Гэты спосаб даволі надзейны, ды і выкарыстанні просты. (Пад спадніцку выкладчык, натуральна, не палезе, а вась пры адказе дасць зразумець, што ён завяжываў спісванне. Пераверана на асабістым досведзе. — Аўт.)
(Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

ЗАМУЖ ЗА ІНШАЗЕМЦА: PRO ЦІ CONTRA?

— **Ой, а вы размаўляеце панямечку? О-о-о... І я, Такасама, — перавагла маю размову з немцам Франко маладая дзяўчына гадой 18.** — Ой, а...а з якога вы Горада? Праўда? А я вучуся ў Бе-ла-ру-скім дзяржаўным лінг-ві-стыч-ным універсі-тэ-це... І я...што...э-э...чым вы займаецеся тут?

З замілаванасцю на твары глядзеў мой знаёмы Франко на абалюнае дзяўчы і, усміхнуўшыся, адказаў на разнастайныя, часам экспромтныя пытанні студэнткі-лінгвісткі. Сачыў за дзяўчынай і я. Нават не гаварыў ёй пра тое, што я таксама, як і яна, з Беларусі. І што вы думаеце, Оля (так звалі нашу новую знаёмую) так шчабятала, так шчабятала, усё адно што на конкурсе шчабатушак. Дзяўчына так старалася адрыцца перад намі, спадабацца, што — калі б мы раптам згадзіліся — яна б з радасцю паказала нам і Мінск, і на дыскатэку звадзіла, і дадому правяла... Эх, славянскі менталітэт. Душа наростыст — «заходзь, даражнік!»

Пасля такой размовы я лятаў на крылах: ці ж жартачкі, з іншаземцам пагаварыць... Сёння шчасцем для мяне будзе не тое, калі я проста паразмаўляю з іншаземцам, але калі я паразмаўляю з іншаземцам шмат — тры, чатыры, пяць дзён — як заразда модна казачы, — калі акунуся ў моўны асяродак яго краіны.

«Ведасць, Ільяс, дзяўчына мне патрэбна адрыцкая, і камунікабельная, і абалюнае таксама. Але галоўнае — каб мову добра ведала. І ў вас у Беларусі такія ёсць». У гэты момант яна сказала: «Але галоўнае — каб мову добра ведала. І ў вас у Беларусі такія ёсць». У гэты момант яна сказала: «Але галоўнае — каб мову добра ведала. І ў вас у Беларусі такія ёсць».

«Ну, разумееш, Франко...» — па-філасофска пачаў я...

У Беларусі Франко быў тыдзень, але дзяўчыну сабе так і не знайшоў. Мо, шукаў не там? А можа дзяўчат, якія б згадзіліся судзіцца з іншаземцам, не знайшлося? Але быць такіх не можа: прыгажуня, якія бачылі сваё шчасце за мяжой, у нас заўжды хапала... Ці я памыляюся?

— **Алена (28), выкладчык:** — Напэўна, толькі ў тым выпадку, калі б вельмі закахалася. Але зараз чыста тэарэтычна, калі ў мяне няма патэнцыйных іншаземных жаніхоў, я б не хацела. Па-першае, таму што ў мяне ўжо быў вопыт стасунку з іншаземцамі, а, па-другое, таму што ў чужой мове (як бы добра ты яе не ведаў) заўсёды ёсць шмат розных нюансаў, без якіх ты не можаш якасна перадаць свае пачуцці прадстаўніку іншай культуры, іншай нацыянальнасці. А да таго, што, маўляў, калі іншаземца — дык адразу багаты, дык верыць гэтаму няварта. Іншаземцы таксама бываюць бедныя...
Марына (20), студэнтка:

Каб высветліць, ці гатовыя нашы дзяўчаты аджучыць сябе замежнай мадам (ці фрау), я вырашыў правесці апытанне сярод дзяўчат, якія сустракаліся мне на вуліцах Мінска. Кожная з апытаных адказвала на простае пытанне: ці хацелася б яна выйсці замуж за іншаземца?

І калі да гэтага, нахтэнны вышэй угаданым прыкладам дзяўчыны Олі, я думаю, што дзяўчаты нашы спяць і бачыць, што называецца, каля сябе замежнага мужа, мужа багатага (і абавязкова каб ікру лямпаць есці), то пасля праведзенага апытання меркаванне маё змянілася ў адваротнае. Каб такія рэчы, як грошы і ікра, сённяшніх беларусаў ужо не ўражваюць. Адна прычынацца, што не любяць ікру, а другія запэўніваюць у тым, што і беларускія хлопцы, маўляў, таксама не лыкам шывыя, у некаторых хапае не тое што ў ікру чырваную, але і на чорную...

Ці хацелі б вы выйсці за іншаземца? Вольга (19), студэнтка: — Спецыяльна такой мэты я перад сабою не ставію. Але, калі раптам такое здарыцца, то супраць не буду. Нашы славянскія мужчыны самыя прыгожыя, але я не супраць сустрэцца з кім-небудзь амерыканцам. У нашых мужчын і ў амерыканцаў розныя менталітэты — я б хацела іх параўнаць.

Алена (28), выкладчык: — Напэўна, толькі ў тым выпадку, калі б вельмі закахалася. Але зараз чыста тэарэтычна, калі ў мяне няма патэнцыйных іншаземных жаніхоў, я б не хацела. Па-першае, таму што ў мяне ўжо быў вопыт стасунку з іншаземцамі, а, па-другое, таму што ў чужой мове (як бы добра ты яе не ведаў) заўсёды ёсць шмат розных нюансаў, без якіх ты не можаш якасна перадаць свае пачуцці прадстаўніку іншай культуры, іншай нацыянальнасці. А да таго, што, маўляў, калі іншаземца — дык адразу багаты, дык верыць гэтаму няварта. Іншаземцы таксама бываюць бедныя...
Марына (20), студэнтка:

— **Алена (28), выкладчык:** — Напэўна, толькі ў тым выпадку, калі б вельмі закахалася. Але зараз чыста тэарэтычна, калі ў мяне няма патэнцыйных іншаземных жаніхоў, я б не хацела. Па-першае, таму што ў мяне ўжо быў вопыт стасунку з іншаземцамі, а, па-другое, таму што ў чужой мове (як бы добра ты яе не ведаў) заўсёды ёсць шмат розных нюансаў, без якіх ты не можаш якасна перадаць свае пачуцці прадстаўніку іншай культуры, іншай нацыянальнасці. А да таго, што, маўляў, калі іншаземца — дык адразу багаты, дык верыць гэтаму няварта. Іншаземцы таксама бываюць бедныя...
Марына (20), студэнтка:

— Гэта такая рукова мара нашы дзяўчаты аджучыць сябе замежнай мадам (ці фрау), я вырашыў правесці апытанне сярод дзяўчат, якія сустракаліся мне на вуліцах Мінска. Кожная з апытаных адказвала на простае пытанне: ці хацелася б яна выйсці замуж за іншаземца?

І калі да гэтага, нахтэнны вышэй угаданым прыкладам дзяўчыны Олі, я думаю, што дзяўчаты нашы спяць і бачыць, што называецца, каля сябе замежнага мужа, мужа багатага (і абавязкова каб ікру лямпаць есці), то пасля праведзенага апытання меркаванне маё змянілася ў адваротнае. Каб такія рэчы, як грошы і ікра, сённяшніх беларусаў ужо не ўражваюць. Адна прычынацца, што не любяць ікру, а другія запэўніваюць у тым, што і беларускія хлопцы, маўляў, таксама не лыкам шывыя, у некаторых хапае не тое што ў ікру чырваную, але і на чорную...

Ці хацелі б вы выйсці за іншаземца? Вольга (19), студэнтка: — Спецыяльна такой мэты я перад сабою не ставію. Але, калі раптам такое здарыцца, то супраць не буду. Нашы славянскія мужчыны самыя прыгожыя, але я не супраць сустрэцца з кім-небудзь амерыканцам. У нашых мужчын і ў амерыканцаў розныя менталітэты — я б хацела іх параўнаць.

Алена (28), выкладчык: — Напэўна, толькі ў тым выпадку, калі б вельмі закахалася. Але зараз чыста тэарэтычна, калі ў мяне няма патэнц

«ШВЕДСКІ СТОЛ» ДЛЯ БЕЛАРУСКАГА САЛДАТА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «43».) — Ці шмат грамадзян у Беларусі ўхільацца ад прызыву і ці плануе Мінабароны ініцыяваць узмацненне адказнасці ўхільстаў? Некаторыя колькасць маладых людзей вучацца або працуюць за мяжой і могуць проста забыцца аб прызыве. Як ім не стаць ухільцамі па няволі?

А.М.: — Варта адзначыць, што колькасць так званых ухільстаў пачынае змяншацца. Па іцерапярнім прызыве звестак пакуль няма, ён яшчэ не скончыны, а вось папярэдні раз іх было каля 2 працэнтаў ад агульнай колькасці асобаў, якія прызываліся. Некалі гадоў назад гэты паказчык даходзіў да 17–20 працэнтаў, так што тэндэнцыя паніжэння ў навунасці. Дарэчы, на якасць прызыву гэта не ўплывае — у войска прыходзяць падрыхтаваныя маладыя людзі.

В.Р.: — Гэта праблема саміх ухільстаў, бо рана або позна ім прыйдзецца ўладкоўвацца на працу, дзе папрасіць прад'явіць ваенна-ўліковы дакумент. Таму лепш прыбыць у ваенкаміт і паведаміць аб сваіх праблемах. Дарэчы, пазней выстваліцца, што прыкладна на палова з тых, хто адразу не прыходзіць у ваенкаміт, мелі законнае права на адтэрміноўку — па хваробе або па нейкіх іншых прычынах. Што датычыць маладых людзей, якіх вучацца ці часова працуюць за мяжой, то ім таксама трэба паведаміць у ваенкаміт аб сваіх планах выезду за межы Беларусі. Калі чалавек не прыбыў у ваенкаміт, то яго дадзеныя адразу перададуцца ў базу даных МУС на памежныя пункты пропуску. Так што мае сэнс усё-такі вырасціць праблему перад ад'ездам за мяжу. Пасля таго, як малады чалавек зробіць гэта, яго даныя вядуцца са спісу невыязных. Маладым людзям не варта забывацца, што за ўхіленне ад вайскай службы падаряджана адказнасць — ад адміністрацыйнай да крымінальнай.

— Чым абумоўлены ўзрост у 27 гадоў, пасля якога ўжо не прызываюць у армію? Наадварот, мне здаецца, да гэтага часу мужчына набіраецца і вопыту, і ведаў...

Сяргей Качаев, г. Гродна
А.М.: — Да 27 гадоў мужчына, як правіла, вызначаецца са сваёй жыццёвай пазіцыяй, заводзіць сям'ю, ён ужо ўладкаваны ў жыцці. І паруюцца гэты парадак нешта згодна. Адрываець яго ад працы, альбо адрываець яго ад сям'і, калі ён выхоўвае дзяцей, сэнсу няма. Мы абралі атыпальны ўзрост зыходзячы з вопыту папярэдніх прызываў, у тым ліку савецкай часоў. Пачатковы перыяд прызыву прыраўноўваецца да моманту атрымання сярэдняй адукацыі. Маладыя людзі заканчваюць школу цяпер у 17 гадоў. Таму я лічу, што прызыву з 18 гадоў — самы атыпальны ўзрост. Акрамя таго, менавіта з 18 гадоў у нас прызначацца, што чалавек сфармаваўся як асоба, ён становіцца пайнагадзювым. А тэрмін лімітаваў ўзрост устанавілі з улікам дэмаграфічнай сітуацыі ў краіне, наяўнасці прызывных рэсурсаў. Таму 27 гадоў — гэта самы атыпальны тэрмін.

— Некалі гадоў назад міністр абароны выдаў загад, які датычыўся дысцыпліны ў войсках, і абяцаў не караць камандзіраў падраздзяленняў, у якіх высокі ўзровень злачыннасці, каб не хаваліся за факты. Ці ў сіле гэты загад цяпер? Таксама існуе меркаванне, што камандзіры заахвочваюць дзедаўчыну, бо «дзяды» дапамагаюць падтрымаць парадок. Гэта так?

Дзмітрый Патроў, г. Баранавічы
В.Р.: — Мы называем гэтае рашэнне рэвалюцыйнай у сістэме падрыхтавання правапарадку, таму што такі прыцип маршлы рэалізаваць яшчэ афіцеры царскага войска, якіх каралі за праступкі падпарадкаваных. Цяпер гэты прыцип у нас дзейнічае. Дзякуючы яму мы дамагліся кардынальнага зніжэння злачыннасці ў войсках. Камандзіры перасталі баяцца дакладваць аб злачынствах і сталі актыўна прымаць законныя меры да правапарадкавання. У тым ліку гэта датычыць і такога віду злачынстваў, які паруюцца статутнымі ўзаемаадносінамі паміж вайскоўцамі (так званая дзедаўчына). Так што мы можам сцвярджаць, што такая з'ява ў прыципнай яе выглядзе ў беларускай арміі адсутнічае. І гэта пацвярджае заходнія эксперты, якія ацэньвалі ўзровень дысцыпліны па Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь. Вядома ж, маюцца выпадкі ўнутрыкалектыўных канфліктаў. Але падобнае бывае ў любых калектывах, тым больш закрытага тыпу, да якіх адносіцца вайсковы падраздзяленні. Аб тым, што мы перамаглі гэтую з'яву, сведчаць лічбы: калі ў 1994 годзе каэфіцыент злачыннасці ў арміі (колькасць паруюнняў на 1 тыс. чалавек) склаў 10,9 працэнтаў, то летась ён быў толькі крыху вышэй за 3 працэнты. Гэта добры паказчык эфектыўнай рэалізацыі загада №1 Міністраства абароны. Таму ад заахвочвання камандзірамі дзедаўчыны не можа быць і гаворкі.

— Пасля заканчэння ВНУ мяне размеркавалі на падпрэміе, дзе я павінен адрацавацца два гады. Пасля гэтага атрымаў позову ў ваенкаміт. У армію я па стане здароўя не трапіў, але іншых прызываюць. Нейкую Мінабароны з Мінадукацыі нельга як-небудзь дамовіцца, каб службы альбо да размеркавання, альбо пасля? А то спрабуюць некаторыя ўладкавацца на працу, а працадаўца бачыць, што іх праз месяц на год у войска забяруць — трымай потым месца...

Аляксей, г. Мінск
А.М.: — Калі грамадзянін, які накіраваны па размеркаванні на першае працоўнае месца з абавязковай адрацаўкай у два гады, будзе прызываны на ваенную тэрміновую службу, то яе тэрмін залічваецца ў працоўны стаж. Да прыкладу, калі гэта грамадзянін з вышэйшай адукацыяй, то ён будзе прызываны на адзін год, адслужыць год і, значыць, яму трэба будзе адрацавацца роўна адзін год. У Беларусі ўстаноўлены прыярэтны вайскай службы перад іншымі вальмі дзейнасці. Тэрмін службы залічваецца ў тэрмін абавязковай адрацаўкі.

— Чуб, што ў арміі салдацкія сталовыя пераодзіраць на аб'слугоўванне мясцовымі арганізацыямі грамадскага харчавання. Ці значыць гэта, што зараз салдатам не трэба хадзіць у на-

рад і чысціць бульбу, ці такая практыка не ўсюды?
Сяргей, г. Бабруйск
А.М.: — Беларускіх ракрутаў корміць не горш чым натаўскіх салдатаў. Сённяшні салдат атрымае збалансаванае харчаванне: мяса, садавіну, гародніну з неабходным наборам вітамінаў. Кожны ракрут атрымае 200 г мяса ў дзень. Згадзіцца, далёка не кожны цывільны чалавек так добра харчуецца.

В.Р.: — Сапраўды, паліцэйны адбываюць у рамках праграмы ўдасканалення забеспячэння вайскоўцаў. Новаўвядзеным дазваляюць вызваліць салдатаў ад нясення службы ў нарадах на кухні, а таксама знізіць расходы на падрыхтоўку поварараў. Для гэтага мы заключаем дамовы з арганізацыямі грамадскага харчавання, у прыватнасці, кафе і рэстаранамі. Больш таго, мы пайшлі па шляху далейшага ўдасканалення сістэмы харчавання салдатаў. Так, сёння мы збіраемся правесці эксперымент, падчас якога беларускіх вайскоўцаў будзе корміць па сістэме «шведскі стол».

— Як вядома, армія ў нас у Беларусі параўнальна невялікая, а тых, хто падлягае прызыву, шмат. Вось і атрымліваецца так, што часам чалавек, прыдатны да ваеннай службы, так і не трапляе ў войска — не праводзіцца гэта? Можа такіх вяртаць на парах месцаў зборна на зборы, каб працу папохаляць, навучыліся страляць з атаматаў, а то як яны ў выпадку чаго будуць ваяваць?

А.М.: — Праект закона аб альтэрнатыўнай службе распрацаваны, але парламентам яшчэ не прыняты. Таму механізм рэалізацыі гэтага віду службы яшчэ не вызначаны. Распрацоўшчыкам закона праекту з'яўляецца Міністраства працы і сацыяльнай абароны. У даным выпадку гэта пытанне не будзе знаходзіцца ў сферы кампетэнцыі Міністраства абароны. Альтэрнатыўнай службе па вызначэнні не з'яўляецца відам ін вайскай, ні ваеннай службы.

— Ці праўда, што гомасексуалістаў не прызываюць у войска? Калі так, то чаму? У Канстытуцыі нічога не сказана, што калі ты гомасексуаліст, то не павінен Радзіму абараняць. Як вы ў сувязі з гэтым пракаментуеце апошняе доволі нааушамелую гісторыю — пра яе пісалі ў газетах?

Уладзімір, г. Мінск
А.М.: — Давайце звернемся да заканадаўства. Паводле існуючага закона, вольны аб'яваж выконваюць мужчыны, прыдатныя па стане здароўя і фізічным развіццём — незалежна ад паходжання, сацыяльнага і фізічнага становішча, расавай і нацыянальнай прыналежнасці, адукацыі, мовы, адноснага да рэлігіі, роду і характару заняткаў, палітычных і іншых перакананняў, а таксама грамадзянска-жаночага полу, які адказваюць устаноўленаму патрабаванню і маюць падрыхтоўку па спецыяльнасцях, неабходных для Узброеных Сілаў і іншых вайскаў фарміраванняў. Што датычыць адтэрміноўкі ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?
Уладзіслаў, г. Брэст
А.М.: — Калі вы не проста дзючыны, а падкрэслена жонка прызыўніка, якая стала на ўлік па цяжарнасці, то вамаму мужу будзе прадастаўлена адтэрміноўка ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?

А.М.: — Калі вы не проста дзючыны, а падкрэслена жонка прызыўніка, якая стала на ўлік па цяжарнасці, то вамаму мужу будзе прадастаўлена адтэрміноўка ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?

А.М.: — Калі вы не проста дзючыны, а падкрэслена жонка прызыўніка, якая стала на ўлік па цяжарнасці, то вамаму мужу будзе прадастаўлена адтэрміноўка ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?

А.М.: — Калі мама працаздольная, то прызываць, калі не будзеце мець права на адтэрміноўку.

— Ці існуе ў нас магчымасць праходжання альтэрнатыўнай службы па рэлігійных або якіх-небудзь іншых перакананнях? Што для гэтага трэба?
Дзіма, Маладзечна
А.М.: — Праект закона аб альтэрнатыўнай службе распрацаваны, але парламентам яшчэ не прыняты. Таму механізм рэалізацыі гэтага віду службы яшчэ не вызначаны. Распрацоўшчыкам закона праекту з'яўляецца Міністраства працы і сацыяльнай абароны. У даным выпадку гэта пытанне не будзе знаходзіцца ў сферы кампетэнцыі Міністраства абароны. Альтэрнатыўнай службе па вызначэнні не з'яўляецца відам ін вайскай, ні ваеннай службы.

— Ці праўда, што гомасексуалістаў не прызываюць у войска? Калі так, то чаму? У Канстытуцыі нічога не сказана, што калі ты гомасексуаліст, то не павінен Радзіму абараняць. Як вы ў сувязі з гэтым пракаментуеце апошняе доволі нааушамелую гісторыю — пра яе пісалі ў газетах?

Уладзімір, г. Мінск
А.М.: — Давайце звернемся да заканадаўства. Паводле існуючага закона, вольны аб'яваж выконваюць мужчыны, прыдатныя па стане здароўя і фізічным развіццём — незалежна ад паходжання, сацыяльнага і фізічнага становішча, расавай і нацыянальнай прыналежнасці, адукацыі, мовы, адноснага да рэлігіі, роду і характару заняткаў, палітычных і іншых перакананняў, а таксама грамадзянска-жаночага полу, які адказваюць устаноўленаму патрабаванню і маюць падрыхтоўку па спецыяльнасцях, неабходных для Узброеных Сілаў і іншых вайскаў фарміраванняў. Што датычыць адтэрміноўкі ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?

А.М.: — Калі вы не проста дзючыны, а падкрэслена жонка прызыўніка, якая стала на ўлік па цяжарнасці, то вамаму мужу будзе прадастаўлена адтэрміноўка ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?

А.М.: — Калі вы не проста дзючыны, а падкрэслена жонка прызыўніка, якая стала на ўлік па цяжарнасці, то вамаму мужу будзе прадастаўлена адтэрміноўка ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?

А.М.: — Калі вы не проста дзючыны, а падкрэслена жонка прызыўніка, якая стала на ўлік па цяжарнасці, то вамаму мужу будзе прадастаўлена адтэрміноўка ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?

А.М.: — Калі вы не проста дзючыны, а падкрэслена жонка прызыўніка, якая стала на ўлік па цяжарнасці, то вамаму мужу будзе прадастаўлена адтэрміноўка ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

А.М. — Калі мама працаздольная, то прызываць, калі не будзеце мець права на адтэрміноўку.

— Ці існуе ў нас магчымасць праходжання альтэрнатыўнай службы па рэлігійных або якіх-небудзь іншых перакананнях? Што для гэтага трэба?

Дзіма, Маладзечна
А.М.: — Праект закона аб альтэрнатыўнай службе распрацаваны, але парламентам яшчэ не прыняты. Таму механізм рэалізацыі гэтага віду службы яшчэ не вызначаны. Распрацоўшчыкам закона праекту з'яўляецца Міністраства працы і сацыяльнай абароны. У даным выпадку гэта пытанне не будзе знаходзіцца ў сферы кампетэнцыі Міністраства абароны. Альтэрнатыўнай службе па вызначэнні не з'яўляецца відам ін вайскай, ні ваеннай службы.

— Ці праўда, што гомасексуалістаў не прызываюць у войска? Калі так, то чаму? У Канстытуцыі нічога не сказана, што калі ты гомасексуаліст, то не павінен Радзіму абараняць. Як вы ў сувязі з гэтым пракаментуеце апошняе доволі нааушамелую гісторыю — пра яе пісалі ў газетах?

Уладзімір, г. Мінск
А.М.: — Давайце звернемся да заканадаўства. Паводле існуючага закона, вольны аб'яваж выконваюць мужчыны, прыдатныя па стане здароўя і фізічным развіццём — незалежна ад паходжання, сацыяльнага і фізічнага становішча, расавай і нацыянальнай прыналежнасці, адукацыі, мовы, адноснага да рэлігіі, роду і характару заняткаў, палітычных і іншых перакананняў, а таксама грамадзянска-жаночага полу, які адказваюць устаноўленаму патрабаванню і маюць падрыхтоўку па спецыяльнасцях, неабходных для Узброеных Сілаў і іншых вайскаў фарміраванняў. Што датычыць адтэрміноўкі ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?

А.М.: — Калі вы не проста дзючыны, а падкрэслена жонка прызыўніка, якая стала на ўлік па цяжарнасці, то вамаму мужу будзе прадастаўлена адтэрміноўка ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?

А.М.: — Калі вы не проста дзючыны, а падкрэслена жонка прызыўніка, якая стала на ўлік па цяжарнасці, то вамаму мужу будзе прадастаўлена адтэрміноўка ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

— Мы жывём увай, разам з маймай, больш сваёй у нас няма. Будучым летам я атрымаю дыплом і, хутчэй за ўсё, па здароўі буду прызначаны прыдатным для службы ў войска. Скажыце, калі ласка, ці прызываць мяне?

А.М.: — Калі вы не проста дзючыны, а падкрэслена жонка прызыўніка, якая стала на ўлік па цяжарнасці, то вамаму мужу будзе прадастаўлена адтэрміноўка ад прызыву ў войска да нараджэння дзіцяці і ў далейшым да дасягнення ім 3-гадовага ўзросту. Адтэрміноўка падаецца і ў выпадку, калі маці прызыўніка мае адно дзіця да 3-х гадоў і роўнае яму без мужа. Альбо ў маці ёсць двое і больш дзяцей ужо ўзросце да 18 гадоў, пры ўмове, што няма мужа.

ДАБРАЧЫННАСЦЬ ЦАНОЙ У ЖЫЦЦЕ

30 студзеня ў Палацы культуры Маладзечна пройдзе дабрачынны Non-Stop марафон «Усе фарбы жыцця для цябе». Яго ініцыятар і арганізатар — Мінскі абласны камітэт БРСМ. Мата марафону — дапамагчы ў лязанні дзевяцігадовай Лізе Мароз з Мінскага раёна: усе атрыманыя сродкі будуць пералічаны на дабрачынны разлік будучы рахунак дзючыні.

Ліза Мароз жыве ў вёсцы Каралічэвічы Мінскага раёна. Пяць гадоў таму ёй быў пастаўлены дыягназ: хронічная нырчаная недастатковасць. Дзючынка зараз не ходзіць у школу і знаходзіцца на хатнім навуаніі. Як вольца — аперацыя ў Францыі. Аднак кошт лязчэння — 62 000 у.а. Збіраць грошы на аперацыю бацькам Лізы Мароз дапамагаюць добрыя людзі. Але пасля перасадкі жыццёва важнага органа могуць узнікнуць ускладненні, каб іх прадухіліць і працыці агульнае абследаванне, неабходны дадатковыя сродкі...

Дарэчы, да бяды Лізы не засталіся аб'якавымі і зоркі беларускай эстрады: група «Тяні-Толкай», Георгій Калдун, Волга Плотнічкіна, Ксенія Сіцін, Андрэй Кунец, Аліна Монаш, Аляксей Жыгалкавіч, Вікторыя Алешка, «Лепрыконсы», Іван Буслай і шмат іншых. Усе яны выступяць 30 студзеня ў Маладзечна на сцэне Палаца культуры.

Добрачынны Non stop марафон пройдзе ў рамках валанцёрскага руху БРСМ «Добрае сэрца». Дарэчы, дабрачыннасць — адзін з прыярэтных напрамакаў у рабоце моладзевых арганізацыяў. Як адзначае арганізатар, мерапрыемства «Усе фарбы жыцця для цябе» стане спеваасаблівым зыходным пунктам для наступных дабрачынных акцый. Мінскі абкам БРСМ плануе выязджаць у гарады, і вёскі Міншчыны, дзе пройдзе дабрачынны мерапрыемства. А ўсе атрыманыя сродкі будуць пералічаны тым, каму патрэбна дапамога, падтрымка, увага і клопат.

Святлана СУХАРКО.

«ПРАФЕСАР, МОЖА, І ЛАПУХ...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «43».)

Алег В. (факультэт журналістыкі) карыстаецца звычайна «каўнернай» «шпору». Стунасце яе заключана ў шырокім каўнеру, які добра расцягваецца. З унутранага боку змяшчаецца шпалгалка, і, калі трэба паглядзець, робіцца выгляд, што будзе гарача. Ацаніваючы каўнер — глядзіш у «шпору».

Васіль П. (факультэт той жа) кажа, што яму зручна карыстацца дыскетнай шпалгалкай. Тут усё даволі проста. Брацца дыскета 1.44. На ёй ёсць жалезка, якая рухаецца. Адрэзае яе і пішам алоўкам ці фламастэрам патрэбную інфармацыю, якая потым прыкрываецца зноў жалезкай. На першы погляд звычайнай дыскета. Але калі кануць глыбы... Ці можна зрабіць прасцей. Дыскета разбіраецца на дзве часткі, вымаецца магнітная дыска. На яго наклеіваецца паперка з патрэбнай інфармацыяй. Дыскета вяртаецца яе першапачатковы выгляд. Вось і ўсё шпора.

Гэта хітры студэнт у БДУ. А на што ідуць студэнты тэхнічных ВНУ? Там, як мне здаецца, павінен быць больш выдумкі. Усё ж так — гэта моц. Калі яны яе выкарыстоўваюць на сесіі.

Андрэй П. з БНТУ (машынабудуцый факультэт) паведміць, што іх студэнты карыстаюцца найпрасцейшым спосабам, але доволі эфектыўным, калі трэба спісаць шмат інфармацыі. Канспект ці нават аджеравацца, паманшаецца да патрэбнага памеру, а потым аджеравацца і робіцца ў выглядзе маленькай кіжкі, якую зручна перагортаць на экзамене. Ці, калі браць тэхніку, кажа, што выкарыстоўваць сам асабіста электрычную запіноўку. Але толькі ў тым выпадку, калі выкладчык не назіраў за працэсам падрыхтоўкі і не прымушаў хаваць тэлефоны даўка-даўка.

Дзіма Рабы, усё з таго ж БНТУ (аўтарактарты факультэт) пажаартуе, не маючы нават ім белай фарты — ЭЛЕКТРОНІКА 1756УПЦ і скажаць выкладчыку, што гэта мой калікултарат. І спакойна сабе спісваць з канспекта, папярэдне закітаўтага на комп'. Вось так скептычна хлопцы ставяцца да шпалгалкі.

Але, калі сур'езна, — кажа Саша, — то можна паспрабаваць 4-ы шырэфт. Гэта «шпора», якую раздавалі 4-ым шырэфтам і пры дапамозе скачкі наклеілі на тоўстую асідку ці аловак па акружнасці. 99% поспеху.

Ваня Спрасяў, які атрымаў дыплом БДУР 2 гады там (факультэт камп'ютарнага праектавання) кажа, што ён звычайна акуртаненка раздзюкаўваюць, браў іх на экзамене, там чакаў зручнага моманту, выцягнуў адну і кляў у руку, якой пісаў асідку. Сам жа сядзіў у супрацьлеглым бок ад рукі, каб зручна было спісаваць. «Заціскаеш у руцэ шпору і, калі выкладчык пачынае «наспіваць», вершы асідку ты чытаеш патыліцу, быццам думаеш. Паспех быў заўсёды стопрацэнты. Натуральна

Упершыню мы даведаліся аб ім у пачатку васьмідзясятых, калі невядома кім чынам на саюзным экране ўзнік экспрэсіўны малады бардач з Гомеля. Праграму «Што? Дзе? Калі?» у Беларусі глядзелі з задавальненнем у тым ліку і дзякуючы яму — свайму, такому непрадказальнаму інтэлектуалу з правінцыі. Яго, між іншым, спачатку нават не называлі прафесія, як іншых. Проста: Леанід Клімовіч, Гомель. Перамога яму і зараз патрэбная, здаецца, як глыток вады. Вось і сёлета — чарговы ўзлёт. Беларуска ліга інтэлектуальных камандаў прызнаная «Лепшым клубам года» на сёмым чэмпіянаце свету па гульні «Што? Дзе? Калі?», які прайшоў у горадзе Светлагорск Калінінградскай вобласці Расіі. Славу пераможцы атрымаў заснавальнік Беларускай лігі — Леанід Клімовіч. У той час як яго нечаканна спасцігла слава, жонка Тамара сядзела дома з думкай маленькім дзецім. Сёння яна прызнаецца, што адчувала сябе ў цені яго славы.

— Ён тады працаваў звычайным настаўнікам у школе... Але ж, калі ён быў запатрабаваны паўсюль, я шкадала, што ў мяне — не так, як у інтэрнаце. Мож, амаль зайдросціла... Яго пачало пазнаваць, а мяне не... Са мною толкі мя дзеткі, мя звычайна жаночыя праблемы. Аднак у яго, відаць, хапіла мудрасці адраваць мяне ад звыклых жыцця. Сёння вірус інтэлектуальных гульні заразіў увесь свет. Навукоўцы даказваюць, што магзі трэба трэніраваць гэтак жа, як мышцы. Клубы знайдуць існуючы амаль ва ўсіх краях, захапленне аднак стала хобі для нас. А вядомыя знайдуць свае нішы ў гэтым жыцці. Хтосьці скарыстаўся былой славай, хтосьці — не. Леанід Клімовіч зрабіў сваю зацікаўленасць не толькі асабістай прафесіяй, але і сямейнай справай. Не, ён не адрыў бізнес пад назвай «Клімовіч і К», хоць, здаецца, мог бы. Ён па-ранейшым працуе кіраўніком клуба «Белая рысь» у Гомельскім абласным палацы творчасці дзяцей і маладзёі. Як і жонка Тамара. Як і дачка Волга. Толкі сям Вадзім, хоць чалавек і творчы, не далучыўся да сямейнага захаплення.

Напярэдні Новага года яны разставілі па пакоях свайго дома маленькія ёлкі, багата ўпрыгожаныя машурой. Для іх гэта не толкі звычайнае традыцыйнае афармленне, але яшчэ і сімвал сям'і, якая мела пачатак роўна чвэрць стагоддзя таму. У ноч на 1 студзеня 1984 года сабралася вялікая і вясёлая кампанія маладых спецыялістаў самага рознага профілю, студэнт філфака Леанід Клімовіч рашыўся прырода прасіць рукі і сэрца ў выпускніцы Мазырскага педінстытута Тамары Пучко. Яна, між іншым, не настойліва, але адгаворвала яго ад гэтай авантуры. Не адгаворвала — пра што зусім не шкадуе. Не за інтэлект, кажа, у яго захалялася, і не за прыгажорнасць — за дабрэнню.

— Характар у яго залаты, — кажа Тамара, — ён, хоць і вельмі гарчальны, але хутка адходзіць і знаходзіць спосаб зладзіць любую сітуацыю. Цешча Ніна Іванаўна Пучко, якая зараз жыве ў Мазыры, пацвярджае: — Ой, жыць у мяне такі дзіўны. Як прыедуць да нас — сам салату робіць і стół даламажа накрывае. А які спрыт! У іх жа дома агародчык — як прыеду, глядзіць спецыяльна аднавіць любую сітуацыю.

Дачка Волга, лічыць жонка Леаніда Клімовіча, працяг бацькі не толькі на генетычным узроўні, а на нейкім містычным.

— У іх не толькі агульнія інтэрэсы, але і адвольная хуткасць разваж, і адрозненне ад мяне яны любяць фантастыку. Яны любяць спяваць — яна таксама. Нават бесталавоцка бытавае — гэта ў іх абавязок. Я боюся, што Волзе будзе складана знайсці сабе мужа — такі ідэал для яе быць. Сама Волга сёння заканчвае фіналагічны — як бацька, і працягвае сямейную дынастыю трэнеры па «Што? Дзе? Калі?». Яна ўгадвае, як у дзяцінстве бацька падаваў ёй модную лямпу Барбі, а сам на перадачы не змог адказаць на пытанне аб яе назваўшы прапарты. Яны тады сядзелі перад тэлевізарам і амаль не плакалі... Але з цягам часу адносіны да праграмы з эмацыйных перараслі ў прафесійныя. — Вельмі боюся крыўдна, — кажа дачка Волга, — калі мы тут, дома перад тэлевізарам адказвалі на пытанні, а ён з таго боку экрана — не. Раэалія ў іх там вельмі вялікае псіхалагічнае напружанне. Сёння мы прафесіяна глядзім гэтую гульню. Адноўваем не толькі пытанні, але і тое, як яны здаюцца. Там жа робіць шукі любімымі сродкамі, і вядучы можа наўмысна заблытаць пытанні... Хаця гэта вельмі нервуе гульцоў. Тады сёння, калі сам вядзец інтэлектуальны турнір, наадварот, імкнецца даламацаць камандам. І за гэта яго вельмі любяць запрашаць вясці розныя мерапрыемствы на толькі ў Гомелі, але і ў Расіі, і ва Украіне.

узражце два разы адвясцівалі — спачатку ў нас, а потым і ў Гомелі. — Гэта сёння мы разам нават фразу пачынаем, адну думку думаем, — гаворыць Тамара Васільеўна, — а калі дзеткам было 2-3 гады, ішло прыранне, і, як у многіх сем'ях, былі моманты халоднасці, непараўнення. Але ж нашы сямейныя складанасці закончыліся тым, што мы сталі разам працаваць. Хаця мне вельмі падабалася працаваць і ў садку, і ў школе... Я ж ніколі не адчуваў у сваім характары азарту, цікаваасці да гульні, схільнасці да авантуры і рызыкі. Нават не ўвайшла, што такога можа быць. А вясце зараз гэта стала сапраўды справай нашага жыцця. І мя ўжо задумвае над тым, што яе трэба перадаваць у надейнай рукі. Надзейнай рукі тут жа, побач. Дачка Волга, лічыць жонка Леаніда Клімовіча, працяг бацькі не толькі на генетычным узроўні, а на нейкім містычным.

ЦАНА КРЫМІНАЛЬНАГА ІНСТЫНКТУ

25-гадовы хлопец, які паспеў пакаштаваць казінскага харчу, так і не ўсвядоміў, што такое «добра» і што такое «дрэнна». Таму што, расчынуў у кішні кала трох міліёнаў рублёў, залез уначы ў машыну калідорнае акно дзверца паверха інтэрната адной са сталічных ВНУ. Шнарачы ў жаночай сумачцы, ён раптам адчуў на сабе позірк жывары пакоя, якая прачулася. Прамытаўшы «Прабачце, я зайшоў у не тую дзверы», ён хутка выйшаў і накіраваўся ў вестыбюль. Але пакінуць будынак не атрымаўся ў яго ўваходу сядзелі дзвухніжкі. І пакуль ён спрабаваў выдаць сабе за мисцювага

жыхара, дзвухніжкі выклікалі міліцыю. А з супрацьнікамі Ленінскага аддзела Дэпартамента аховы МУС мячы «вясціра» паводзіў сабе і зусім агрэсіўна. Давялося суткавацца яго спосабамі, прадугледжанымі службовай інструкцыяй. Таму на лаву падсудных на гэты раз хлопец трапіў ужо па два артыкула Крымінальнага кодэкса. Тэрмін чарговага «адсіду» — тры гады з шэсць месяцаў у калоніі строгага рэжыму.

Валерый ДАШКОЎСкі, начальнік Ленінскага (г. Мінск) аддзела Дэпартамента аховы МУС Рэспублікі Беларусь, маёр міліцыі.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

по продаже комплекса зданий и сооружений, в состав которого входят: здание холодильника, здание погреб, гараж, проходная и сооружения (пожарный резервуар, металлический и бетонный забор), расположенного по адресу: г. Брест, ул. Форт, 7.

Table with 4 columns: Наименование строения, год постройки, Характеристика строения, Общая площадь строения, Цена. Rows include гараж (2008), здание холодильника (1973), проходная (1973), погреб (1973), and пожарный резервуар.

Общая площадь земельного участка для обслуживания холодильника составляет 1,3394 га, расположенного по адресу: г. Брест, ул. Форт, 7 по решению исполкома об отводе земли № 935 от 08.06.2007. Начальная цена — 745 000 000 белорусских рублей с НДС. Размер задатка составляет 5 % от начальной цены, сумма задатка 37 250 000 белорусских рублей перечисляется на расчетный счет организатора аукциона — р/с 3012000003910 в ОАО «АСБ Беларусбанк», филиал 510 МФО 153001603, УИН 100105073 ОКПО 017990429 (в платежном поручении в графе «Назначение платежа» указывать: «Задаток согласно Условий проведения аукциона № 1/09 от 09.01.2009 г., в том числе НДС 18 %»). Аукцион состоится 25.02.2009 года в 14.00 по адресу: г. Минск, пр. Победителей, 17, 12-й этаж, каб. 1210. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 24.02.2009 г. включительно с 8.00 до 17.00 по адресу: г. Минск, пр. Победителей, 17, 12-й этаж, каб. 1211. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Плата за участие в аукционе составляет 257 290 белорусских рублей и перечисляется участниками на расчетный счет организатора аукциона (в платежном поручении в графе «Назначение платежа» указывать: «Плата за участие в аукционе согласно Условий проведения аукциона № 1/09 от 09.01.2009 г., в том числе НДС 18 %»). Вознаграждение организатора аукциона составляет 1 % от продажной стоимости объекта и уплачивается победителем аукциона (помимо оплаты за объект) на расчетный счет организатора аукциона в течение 5-ти банковских дней с даты проведения аукциона. Для участия в аукционе юридическое лицо, гражданин или индивидуальный предприниматель (лично или через своего представителя) в установленном в извещении о проведении аукциона срок обязан предоставить следующие документы в адрес организатора аукциона: — заявление на участие в аукционе;

Контактные телефоны: (8017) 226 78 84; 226 94 83.

Кубок наций у Калінінградзе: бронза — за беларускай Аховай

У чарговы раз каманда Дэпартамента аховы МУС Рэспублікі Беларусь займае прызавыя месцы на спартоўніцах па футзалу. На гэты раз у Калінінградзе з 15 па 18 студзеня на турніры «Кубак нацый» хлопцы згулялі не толькі за родны дэпартамент, але і за ўсю Беларуска федэрацыю футзала. Аб спартоўніцтве расказвае прэзідэнт Калінінградскай рэгіянальнай арганізацыі КРАА «Федэрацыя футзала» Генадзь Барануў.

— Гэта першы такі Кубак не толькі ў Расіі, але і ў Еўропе. У Калінінград з'ехаліся нацыянальныя зборныя Беларусі, Украіны, Расіі, Абхазі. У рамках турніру мы вырашылі правесці таксама і міжнародную сустрэчку камандаў, у якой згуляюць прадстаўнікі нацыянальных змялячтваў і дыяспоры, што пражываюць у Калінінградскай вобласці — каманды Украіны, пал'як, маладая, літоўцаў.

У сваім першым матчы каманда Дэпартамента аховы прайграла камандзе Украіны з лікам 3:5, затым перамагла каманды Калінінграда і Абхазі — 6:2 і 8:0. У заключнай гульні беларусы ступілі Расіі з лікам 1:6. Такім чынам, каманда заняла трэцяе месца, першае месца — у каманды Расіі і другое — у каманды Украіны. Лепшым гульцом у камандзе Беларусі прызнаны капітан каманды — старшы лейтэнант міліцыі Дзмітрый Троцкі. Інспектар аддзялення ідэалагічнай работы і падрыхоткі кадраў аддзела Брэсцкага абласнога ўпраўлення Дэпартамента аховы.

Прэс-афіцэр Дэпартамента аховы Юлія АКСЮЧЫЦ.

Знакамітая 75-працэнтная квота на беларускую музыку ў радыёэфіры прывяла да таго, што выканаўцаў пачынае лапасту блытаць аднаго з адным — здаецца, што ўсе мелодыі, якія гуляць з прыёмніка, ты даўно ўжо чуў і ведаеш. Таму калі з'яўляюцца новыя імёны (і, што немалаважна, не знікаюць праз месяц—другі), чапляешся за іх, як клееш: чым пацешыце, спадарства, што новага праспяваеце? ...Мінскі гурт, які абраў сабе дзіўную, але запамінальную назву «Цвет Алоэ», не спяшацца абяшчаць пра планы заваявання сусветнага першынства ў шоу-бізнэсе. Яны ўсё робяць спакойна і паступова. Летам 2007-га паказаліся слухачам на «Музычных вечарах у Мірскім замку», у верасні ўзялі ўдзел у міжнародным маладзевым фестывалі, які Парламент с'ход Беларусі і Расіі ладзіў у Растове-на-Доне. Потым дэбютавалі ў тэлепраектах «Сярэбраны грамафон», «Песня года Беларусі» і іншых, стаўшы адным з заўважных музычных адрывцоў 2008-га. Летась жа сталі паўфіналістамі конкурсу «Новая хваля», звярнуўшы на паслухоўванні ў Маскве на сабе ўвагу Ігара Крутога. Нарэшце, напрыканцы мінулага года паспяхова атакавалі беларускі тэлеканал з дэбютным — тэматычным, зымовым — кліпам на песню «Белым снегам», пра што саліст і аўтар песень гурта Сяргей Лапкоўскі ўгадвае без гонару. А 15 студзеня гэтага года, калі вясці дакладны летапіс, гурту споўнілася 2 гады. Нядрэнная нагода падвесці некаторыя вынікі і агучыць «вашы творчыя планы».

«Наша фішка — маладосць»

— Пачуўшы ўпершыню вашы песні, многія людзі здзіўляюцца: ды гэта ж «Звяры!» Я, калі ўбачыла дэбютны кліп у фірмовым почыркам рэжысёра Мацвея Сабурова, падумала: ды гэта ж «БЕЗ БІЛЕТА». Па-вольна, чым «Цвет Алоэ» ўсё ж вылучаецца, каб не згубіцца ў гэтых параніжаннях і набыць свой твар? У чым, як кажуць, «фішка»?

Сяргей: Параніжваюць усё адно будучы, і гэта, з аднаго боку, добра, бо сведчыць пра ўзровень, якасць музыкі, з другога ўсё ж дрэнна — я лічу, што ў нас зусім розныя песні і стылі, не падобныя да іншых гуртоў. Гэта, калі хочаце, нават індывідуальны стыль. Бо ўсё, што датычыцца вершаў, музыкі, іміджу гурта, ствараў я сам, прычым і з каго не браў прыклад і ніколі ў жыцці не меў ідалаў. Хаця і з нуля не пачынаў. Арыентаваўся на заходні выканаўцаў, якія існуюць ужо не адзін дзесятак гадоў, на добрую гітарную музыку, крыху на рок. У чым наша адметнасць? Напрыклад, у маладосці. Мы пачалі граць усяго два гады таму, і ў нас яшчэ ўсё наперадзе, у той час як «Звяры» ці тыя ж «БЕЗ БІЛЕТА» — вопытныя, мацёрыя гульні на гэтым полі.

— Калі ўбачыліся з цябе, табе і адказ трымаць з цябе прыдувай такую мастацка-фармацэўтычную назву гурту? І ці праўда, што яе нейкі час хаце-

БЕЛАРУСКІ «КАПІТАЛ» Мы яшчэ не навучыліся ганарыцца сваімі нацыянальнымі здабыткамі

3 2006 года выдавецтва «Беларуская Энцыклапедыя» пачало выпускаць серыю «Помнікі гістарычнай культуры Беларусі», мэта якой — вярнуць у шырокі ўжытак найбольш значныя працы вучоных, якія прывясцілі сабе вядучымі Беларуска народа, яго гісторыі і культуры. Праца Е. Раманава, М. Доўнар-Запольскага, П. Шэйна і іншых даследчыц стануць даступным шырокаму колу чытачоў. А пачалася серыя з перадавання «Беларусаў» Яўфіма Карскага, «Энцыклапедыя беларусаў», якая ў пачатку мінулага стагоддзя была дома ў кожнага адукаванага беларуса.

Калі я патрымала ў руках усё тры тамы сучаснага перадавання «Беларусаў», мяне ўразіла, як адзін чалавек здолеў столькі ўсяго зрабіць. Ашаламляе толькі спіс разнастайных прац, якія працягваюць вучоны: старажытныя граматы, леталісы, рукапісныя і старадрукаваныя кнігі, археаграфічныя выданні, навуковыя працы, перыёдыка. Гэта дакументы, пачынаючы з XIII—XIV стагоддзя і заканчваючы творамі яго сучаснікаў. Пры гэтым вучоны апісваюць пісьмовыя помнікі з лінгвістычнага і палеаграфічнага баку, вучуць сучасныя жывыя гаворкі. Мовавед, літаратуразнавец, фальклорыст, палеограф, бібліяграф, педагог, грамадскі дзеяч — усё гэта ў адной асобе.

З пытаннем, што ўяўляе для Беларусі гэта асоба зараз, я звярнулася да супрацоўніка аддзела дыялекталогіі і лінгвагеаграфіі Інстытута мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі КАРЦОВАЙ.

— Па аб'еднаў характары таго, што ўвасобіў вучоны, «Беларусы» — найбагацейшы капітал. Карскі даследаваў абсалютна ўсе ўзровеньныя мовныя сістэмы, пачынаючы ад фанетыкі, заканчваючы слоўвараннем, апошняе, дарчы на той час ніхто не распрацаваў. Я. Карскаму і ў гэтай галіне вядучыя беларускі мовы належыць першынства. Ён беспрэчынны лідар у тагачасным славянскім мовазнаўчым свеце па колькасці здзейсненага.

Карскі пэўным чынам зрабіў рэвалюцыю ў мовазнаўстве, распрацаваў абсалютна іншы падыход да ацэнкі мовных з'яў. Паглядзіце на карты, якія былі створаны Яўфімам Федаравічам, гэта першыя ў свеце мовныя карты, ён пакаляў пачатак новай навуковай дысцыпліны лінгвагеаграфіі. Вучоны адмовіўся ад ранейшай ацэнкі вызначэння пэўнай прыналежнасці чалавека па рэлігійнай прыкмеце, пакаляў у аснову вылучэння асобнага этнасу менавіта мовныя асаблівасці. Карскі вылучыў асаблівасці беларускай тэрытарыяльнай і этнаграфічнай. Ён меў справу з найвялікшым колькасцю гістарычных прац і карыстаўся як крыніцай даследавання не толькі рэлігійнай літаратурай, як было прывянта ў тых часы, але і працамі, прысвечанымі штодзённым чалавечым адносінам. Зыходзіў з пазіцыі, як мовны асаблівасці, знойдзеныя ў разнастайных гістарычных помніках, дакументах, выступаючы ў маўленні. Ён працамі сваімі даказаў, што наша мова найстарэйшая, што належыць яна асобнаму этнасу.

— Як праца Карскага спрыяла станаўленню сучаснай літаратурнай мовы? — Карскі не даў нам граматыкі беларускай мовы, але не таму, што не мог зрабіць яе — магчыма, ён лічыў, што, каб стварыць базавы капітал, на яго аснове іншыя даследчыкі змогуць стварыць такую працу. У «Беларусаў» ён заклаў ґрунтоўны навуковы падмурк, каб у Беларусі ствараліся падручнікі. Ён апісаў і сінтаксіс, марфалогія, фанетыка, лексіка. Чаму ж не скарыстацца гэта? Чаму не пакласці мовны асаблівасці ў аснову тагачаснага праўпісцы? Вы думаеце, што Браніслаў Тарашкевіч на голым месцы стварыў сваю першую граматыку беларускай мовы? Не, гэты таленавіты даследчык абарыўся на навуковыя працы Яўфіма Федаравіча. А колькі Карскі зрабіў для развіцця беларускай літаратурнай крытыкі! Гэта была шматгранная асоба.

Алена ДЗЯДЗЮРА.

ПЕСНИ КОЛЕРУ АЛОЭ

нас безадкорнае мінулае, выдатнае сучаснае і вясёлае будучае. Давай больш падрабязна з гэтай моманту... (Аксцючыца). Ну, у нас, я лічу, сапраўды быў добры старт. Напрыклад, летась, дзюкуючы кампаніям МТС, мы за паўгода імагэ дэ паказаліся — удзельнічалі ў 15 ці 20 канцэртаў у розных гарадах Беларусі, прычым бывалы і невялікіх гарадах, гэта быў выдатны вопыт. Паўсюдна мы сталіся выступаць жывым, дзе былі магчымыя падключаны інструменты. Людзям гэта вельмі спадабалася, а для нас гэта быў добры штуршок у творчасці.

Уперціся рогам?

Лёгка Сяргей расказвае, што стараўся ніколі не стварыць сабе куміраў, таму нават не можа ўявіць, у каго з музыкантаў хацелася б узняць аўторства. Скажаць «дзюкуючы за тое, што ў іх ёсць кожны памывуцтва» — гурты «U2», «Coldplay», «Maroon 5». «А як наконт вядоў поўнага цэкі» — Сяргей Лапкоўскага, які быў класіфікаваным у «Песняроў» — выкладаў я загалды падрыхтаваныя сюрыры. — Ён, праўда, ціпер жыве ў Францыі... — З задавальненнем пагаворыў бы, — не губляецца Сяргей. — Разам з тым і вясветлівы бы, ці не вяртаючы мя, бо прывозіцца, наколькі я ведаю, для Беларусі рэдкае — яно ці польскае, ці ўкраінскае. Ціпер абавязкова перакультура зборнік «Песняроў», які ў мяне ёсць на МРЗ, тым больш, лічу, гэта адзін з найлепшых узораў беларускай музыкі, калектыў, які дасягнуў усіх магчымых вершыняў.

— Пераходзім да цяперашняга часу. «Цвет Алоэ» сёння — гэта п'яць удзельніц? — Так. Усе музыканты — гітарыст, бас-гітарыст, барабаншчыкі і клавішнік — малайці і разумнікі. Кожны з хлопцаў атрымлівае прафесійную музычную адукацыю. Гітарыст Руслан Іванюк са мной з самага пачатку, з ім іграў мы стваралі гурт. Бас-гітарыст Анатоль Ермаловіч вучыцца ў кансерватарыі па класе альта, паралельна ўдзельнічае ў сесійных гітарых у многіх праектах. Барабаншчыка Косцюк Шыкунова нам аднойчы параў Аляксандр Старажук з калектыў «Ліпіц Трубыччы» — як аднаго са сваіх найлепшых вучняў. Косцюк вучыцца ва Універсітэце культуры па класе барабанаў, займаецца штодзённа і, мне здаецца, нават штогадзінна. Клавішнік Антон Рубацкі,

які скончыў каледж мастацтваў, ціпер не толькі грае ў гурце на клавішах, але таксама займаецца аранжыроўкай — шукаем сваё гучанне, каб нарэшце зняць з сябе гэты кліймо падобнасці да тых ці іншых калектываў. Думаю, правым яго ў новых песнях, якія чакаюцца ўжо гэтай вясной.

— Ты сцігла забуць угадаць пра сябе. — Са мною ўсё зразумела — я вакаліст, праўда, не музычны ВНУ — педагогаічны Універсітэт, але вучыўся ў музычнай школе па класе барабанаў, што дапамагло вырацаваць пачуццё рытму — гэта, па-мойму, вельмі важна, каб умець спяваць розныя пелі, ад папсы да року. Вакалам прафесіяналізм не займаюся, але звяртаўся да педагогаў, каб паставіць правільнае дыханне і распрацаваць дыяпазон, браць больш высокую ноты.

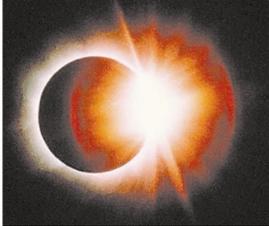
— Блізкі, кажуць, ты прафесійны спартсмен? — Універсітэт у скончыў па спецыяльнасці «менеджар спорту і турызму», калі спартбэцца, магу яшчэ з дзеткамі працаваць, выкладаў у школе фізкультуру. А сам доўгі час займаўся футболам і плаваннем — маю па плаванні першы разрад. Ціпер працягваю гэтыя заняткі, але ўжо як аматар, проста каб падтрымліваць сябе ў форме.

— Гэты год — год Быка. Як раз вяду. Вершы ў гараскопы? — У мяне характар ярка такі, як пішуць у гараскопе для Быка — мару ўперціся рогам і біцца ў дзяню, пакуль не прабію яе і не дасягну выніку. Так што на гэты год у мяне мноства ідэй і ўвогуле мноства амбіцый. Дзеся дасягнення паспеху ў любімай справе я гатовы працаваць, працаваць і працаваць. Мару, напрыклад, адыграць вялікі канцэрт у свой дзень нараджэння — між іншым, 8 сакавіка. Мару дамагчыся сапраўднага паспеху — калі гурт будзе збіраць вялікія залы ці стадыёны, куды людзі прыйдуць выключна дзеля нашай музыкі. І для гэтага я згодны працаваць хоць усе жыццё, пакуль не выйду на пенсію і шіх з'еду куды-небудзь на вілу ў Сан-Францыска. (Смеешся).

Гутарыла Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

НОВЫ ГОД З ЗАЦЬМЕНЕМ

Згодна са старажытнай кітайскай традыцыяй, Новы год прыходзіць у Паднябесную на другі маладзік пасля зімовага сондэстанья...

Расказвае астролог Кацярына ФЛІКОП: Увогуле Сонца ў астралогіі ўвасабляе духоўнасць...

Сонечнае зацменьне, якое чакаецца 26 студзеня, на кітайскай Нова год, будзе непойтым. Убачыць яго змогуць жыхары Паўднёвай Афрыкі, Паўднёва-Усходняй Азіі і Заходняй Аўстраліі...

А вось поўнае сонечнае зацменьне надарыцца 21 ліпеня а палове пятай гадзіны раніцы. Многія геапалітычныя і фінансава-эканамічныя крызісы ў гісторыі чалавечтва адбываліся менавіта ў перыяд поўных сонечных зацменьняў...

Што датычыцца месцаў зацменьняў, іх сёлета адбудзецца ажно 4 (летас было ўсяго два). Аднак толькі адно — 31 снежня — можна назваць сапраўдным, наглядзямным, што імя будзе частковым...

Увогуле, зацменьні — і сонечныя, і месяцавыя — вызываюць у чалавека пэўную энэргію. У перыяд, які пачынаецца за тры дні да зацменьня і доўжыцца яшчэ тры дні пасля зацменьня, агульны энэргетычны фон становіцца значна больш напружаным...

Запісала Інга МІНДАЛЕВА.

АСАБІСТАЕ

Сіла любові

Ёсць у Іванаўскім раёне вёска з цікавай назвай — Ячкавічы і ў ёй — невялікая белая хата. З ранняй вясны да позняй восені там цвітуць кветкі. Толькі квітучы снег — яркія крокусы, потым цюльпаны, незабудкі, півоны, гладыёлысы, вяргіны...

Гэта звычайная і, у той жа час, самая незвычайная жанчына. Звычайная яна таму, што ўсё жыццё жыве і працуе ў вёсцы настаўніцай пачатковых класаў. А незвычайная таму — што гэта мая Мама.

З маленства, калі іншыя дзеці марылі быць касманаўтамі, лётчыкамі і артыстамі, я ўпэўнена гаварыла: «Буду вучыць дзяцей!», як мама заходзіць у клас, пісаць на дошцы крэйдаю, даваць адкрыты ўрокі, выступаць на семінарах, канферэнцыях.

Колькі іх было ў маміным жыцці?! Колькі бяссонных начэй яна правяла, рытухуючы гэтыя мерапрыемствы! У такіх дні нават я забывала пра гульні і шапталя малодшаму брату: «Маме нельга перашкаджаць, у мамы семінар дырэктараў!». Якія важныя то былі словы! Як я ганарылася мамай! Тады і потым, ужо студэнткай: на занятках выкладчык прапанаваў прачытаць артыкул у часопісе «Адукацыя і выхаванне».

А я і не імкнулася збегчы. З майго дзіцячага жадання вырасла юнацкая мара і пераўтварылася ў рэалінасць: вось ужо 9 годў я — настаўніца пачатковых класаў. Шлях мне адкрыла мама, паказаўшы вялікую сілу любові да сваёй працы, адкрыўшы дзверы ў свет дзіцячых мараў і надзей і навучыўшы трымаць сваё сэрца адкрытым.

Алена СІМАНЧУК, г. Брэст.

ДЗЯКУЙ!

І лягчэе цяжкая работа

Наша вёска Крошын бяднейшая за іншыя, мусіць, ніколі не жыла — шанцавала на добрых кіраўнікоў калгаса, на працаўладкоўшчых людзей. У кожнай сям'і, хай там нават начальства, была калісь гаспадарка, у поле выганялі пад дзвесце кароў. Потым нешта змянілася: ці то людзі пагадзілі, ці ад клопатаў ראшылі пазбавіцца — статак стаў скарачацца. Цяпер — каля 40 кароў, і трымаюць іх у асноўным пенсіянеры, маладыя не хочучь, бо гэта і сапраўды цяжкая работа.

Дык вось: не выключана, што і мы ад яе ўжо адмовіліся б, калі б не дапамога, якую пастаянна адчуваем з боку праўлення нашай СВК. Мяркуюць самі: у пачатку чэрвеня ўсім, хто трымае кароў, прывезлі гатовае сена, пасля заканчэння жывя — у рулоннах сагому. Мы, вядома ж, заліпацілі за ўсё. Але ж гэта плата, можна сказаць, сімвалічная.

Яшчэ ў красавіку — пачатку мая бульба-саджалкай нам усім пасадзілі бульбу, потым без нас, за нас яе апрацоўвалі, дглялі, длілі. І ўвосень нам галава таксама не ба-

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

У нас былі іншыя мэты

Я — вельмі даўні падпісчык «Звязды» і, можна сказаць, аднаго год я — з 5 студзеня менавіта пайшоў 93-і год. Ваяваў, унагароджаны ордэнамі «Айчыннай вайны» І-й і ІІ-й ступені, 25 медалямі. У вярэшні на Курскай дзве атрымаў скразное раненне грудной клеткі і брушной поласці, доўга ляжыўшы. Пасля быў камісамыя, працаваў, маю ўзнагароды.

Прыкладна такі ж шлях — ва ўсіх маіх равеснікаў. Яны — гераічныя людзі! Бо прайшлі праз агонь вайны, не шкадуучы ні здароўя, ні нават жыцця змагаючыся з ворагам, падымалі з руін нашы гарады і вёскі. Яны паказвалі прыклад іншым, жылі і працавалі дзеля дабрабыту нашай Бацькаўшчыны, нашай Радзімы...

Гэта цяпер многія гатовы ўпіцца сваёй, Богам дадзенае жыццё, у шклянцы гарэлі, патраціць яго на тое, каб нагрэбіць паболей грошай ды нагуляцца. У нас былі іншыя мэты. Вось таму і хачу праз газету павінаваць усю, каму больш чым 80, чым 90, з тым, што мы дажылі да гэтага 2009 года, у якім будзе адзначана 65-годдзе нашай вялікай Перамогі!

Здароўя вам, дарагія равеснікі! І дажыць да 100! Павел Міхайлавіч ЛАРЫЕНАЎ, г. Марынэў.

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ

Няўжо нам мала Чарнобыля?

Той, хто часта карыстаецца грамадскім транспартам, не мог не заўважыць, колькі народу курыць на прыпынках, колькі едкага дыму праходзіць у салон з кабіны, калі смаліць кіроўцы. Атрымліваецца, што курыць губіць не толькі сваё здароўе, але і наша.

Колькі ж можна паўтараць, што адна кропля нікаціну забівае такую моцную жывёліну, як конь, колькі ж папярэджае, што выкураная цыгарэта забірае ў сярэднім 14 хвілін жыцця, што ад нікацінавай атруты ў чалавека з'яўляюцца такія хваробы, як астма, туберкулёз, рак горла і лёгкіх, цэлы рад іншых? Ці не час рабіць нейкія захады? Няўжо нам мала Чарнобыля? У прапаную забараніць курэнне кіроўцам падчас руху аўтобусаў, увесці сістэму штрафваў для тых, хто курыць на прыпынках і ў іншых людных месцах. Іначай нічога ў нас не будзе.

Аляксандр АБРАМОВІЧ, г. Баранавічы.

Мой нумар — 13. У нашым мітуслівым, згаістычным свеце не так часта сустранеш добрабычлівых сардэчных людзей, асабліва ў сферы абслугоўвання...

Вось ужо каторы год свой аб'ект а рамонтную выключна ў майстары № 13 на вуліцы Камуністичнай у Валерыі Іосіфаўны Кароль і Наталі Пятроўны Лукашынай. Яны уважліва ставяцца да ўсіх кліентаў, яны заўсёды параяцца, як лепей выканаць рамонт, яны сапраўдныя майстры. У мяне, прынамсі, ні разу не было ніякіх заўваг да іхняй работы (абутак служыць як новы), — толькі ўдзячнасць. Яшчэ і праз газету.

Таццяна ДУБЦЬКА, г. Мінск.

СЁННЯ Месяц Маладзік 26 студзеня. Месяц у сузор'і Казярога.

Table with weather forecasts for various cities: Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Брэст, Гродна.

Weather forecast map of Belarus with icons for different regions and temperature indicators.

Table with weather forecasts for cities: Варшава, Вільнюс, Мінск, Масква, Рига, С.-Пецярбург.

23 студзеня

1863 год — у Варшаве з нападу на казарму рускіх войскаў пачалося паўстанне за аднаўленне Рэчы Паспалітай у межах 1772 года. Яно было падтрыманым польскімі і беларуска-літоўскімі канспіратыўнымі арганізацыямі ў кантакце з расійскімі рэвалюцыянерамі-дэмакратамі з арганізацыі «Зямля і воля».

1793 год — Расія і Прусія ўчынілі другі падзел Рэчы Паспалітай. «Для кожнай чалавечай праблемы ёсць прыжожэ і прастае рашэнне, і рашэнне этае заўсёды няпраўільнае».

ЗАХАД

Заход дзённага нябеснага свеціла ў семантычным і сімвалічным аспектах з'яўляецца супрагеллагіска ў яго ўзыходу. Калі ўзыход успрымаўся зарой, ранішняй жыцця, яго пачаткам, зараджэннем і адладзена патэнцыяльным працэсам, то захад паранювалі з фазай старання, завершэння, закончанаці, згасання прыродных і жыццёвых сілаў, памежных са станам смерці.

Практична ўсе работы на полі ўвесну пачыналіся раніцай, на золку, але заканчваліся не пазней за другую палову дня. Вечарам ужо нельга было сеяць, саджаць, каціць траву, складаць дрывы, меці двор ці хату.

У асноўным беларусаў адным з найболей тыповых відаў калектыўнай дзейнасці была талка. Асабліва шырока яна выкарыстоўвалася ў ходзе самых складаных і працяжкіх работ на полі, перш за ўсё на пачатку ці на заканчэнні жывя. Лічылася, што дажнікі неабходна закончыць да захаду сонца, інакш поле малаг траціцца сваё плоданосныя сілы ў будучыні.

Лічылася непажаданым прадаваць хатнюю жывёлу надвечоркам. Дазвалялася завяршэнню фінансавых спраў куплі-продажу ў канцы дня, але звесці набутую жывёлу ў двара можна было толькі на ранішняй зорцы (або амаль да абеду) наступнага дня.

У славян шырока распаўсюджана забарона класці спаць ці даросламу чалавеку прылежчы адпачыць на захадзе (сыходзе) дня. Лічылася, што чалавек, здрамаўшы ў гэты час, можа не праняцца, а калі і ўстане, то з вельмі цяжкай галавой, у прыгнечаным стане.

Разам з тым у народнай мэтэаралогіі вечаровы час з'яўляўся носьбітам даволі дакладнага прадказання стану надвор'я на наступны дзень: калі на захадзе сонца хмары чырванюць, то заўтрашні дзень будзе ветраным; калі ўвечары вельмі лагоднае паветра, то назаўтра трэба чакаць дажджу; калі ўвечары крумкачы моцна каркаюць, пералятаючы з месца на месца — чакай дажджу; калі рыба ўвечары гуляе і высока выскоквае з вады — будзе дождж; калі з надыходам прыцемку певень праспявае цотную колькасць разоў, на наступны дзень трэба будаць добрага надвор'я, калі ж няцотную колькасць — чакай вялікага ветру і дажджу (ці снегу).

Акрамя таго, існуе павер'е: калі першыя грымоты прагучаць на захадзе сонца, то лету будзе мокрые. Па народных уяўленнях, час нараджэння чалавека ўплывае або прадказвае працягласць яго жыцця. Калі дзіця з'яўлялася на свет у перыяд ад поўначы да поўдня і — уноч хутка панне хадзіць, размаўляе, увогуле яму будзе спадарожнічаць поспех. Наадварот, дзіця, які нарадзіўся ў другой палове дня і асабліва ў час захаду сонца, поспех абыходзіць.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усімхінемся!

У арміі: Таварыш прапаршчык, можна паглядзець тэлевізар? Можна, толькі не ўключаіце.

Жонка — мужку: Дарагі, гэта ты ўчора карміў нашана сабаку? Так, я. Ты карміў — ты і закопвай!

ЛЕДЗЯНЫ АНЁЛ

Яго зрабіў і ўсталяваў на беразе невялікай сажалкі ў вёсцы Пясцова Кіраўскага раёна мясцовы жыхар Сяргей Трэнькін. Ён — майстар і ўдзельнік замежных фестываляў ледзяных скульптур.

Вышыня анёла — болей за чатыры метры. Яго зрабілі з лёду, калі выразалі на замерзлай сажалцы вялікую праталіну ў выглядзе крыжа на свята Вадохрышча.

Увогуле больш за тры тоны лёду спатрэбілася для скульптуры. Вясючой лічачы, што летася стала асыячэнная вады ў сажалцы адбыўся шуд — вада стала чыстай, а лёд цяпер падобны на прыстысты крышталі.

Ледзяныя скульптуры сталі традыцыйнай маладзельнай вёска Пясцова пасля пераезду на сваю малую радзіму Сяргея Трэнькіна. Ужо другую зіму майстар радуе сваімі прыгожымі творамі жыхароў Кіраўшчыны, якія з'яўджаюцца з усімі акругі падзівацца на скульптуры. Сёлета спачатку з'явіліся ледзяныя елка і сенагві, цяпер — анёл і яшчэ зубр як беларую сімвал гэтага года.

Аўтар работ сцвярджае, што нават пры невялікай плюсовой тэмпературы паветра скульптуры будуць радаваць людзей не меней за месяц. Ілона ІВАНОВА.

«ВЫГАНЯЮ Я СВАЮ КАРОЎКУ...»

Дзень, калі хатнюю жывёлу (кароў) выганялі ў поле на пашу («запашвалі»), лічыўся ў нашых продкаў святочным. Гаспадары і гаспаднікі апрапаніліся як мага чысцей, у самае лепшае. Гаварылі паміж сабою ласкава, не сварыліся, не гдавалі якую-небудзь нячыстую сілу (чорта, нячысціка), злога звера (ваўка, сабаку), ліхога чалавека (чорнага варажбіта). Выганяючы жывёлу з хлява, абавязкова шпалталі засцерагалныя замовы, якія былі ў запасе ў любога гаспадара ці гаспадніцы.

«Замова, калі першы раз выганялі скаціну. Вясна, выйшаў к табе наш статак, сёння мая кароўка будзе табе рада. Сустрэаку па стуха з хлебам і соллю. А ты будзь да маёй кароўкі ласкава. Я Рабіне (мянушка каровы) дзверы адчыняю, калодкай падпіраю, дурныя зубы загаворваю. З лесу нясу і, з поля камяныя. Бабка Надзея, беражы маю кароўку жалезнымі прутамі і ў гарах, і ў барах, і ў далахах, і ў лугах. У чыстым полі замкі замкавака. Ідзі, злы чалавек, вазера вадыці. Там Рабіна цэлае лета ваду палівае. На, мая Рабіна, хлеба скарыну, а мне малака больш дасі і к лету цяля прынясе. А вясной выганю цябе ў асаку, а ты раўняйся к рыскаку. Бог у дапамогу!» (Кіраўскі раён).

Даволі часта ў вёсках у гэты дзень запрашалі спагядлівых знахароў, каб яны прыйшлі і «пашпалталі на кароў толькі ім вядомаму наймацшышаму замову». Лічылася, што шпалт спрактыкавананага чалавека здольны адвярнуць ад статка любую бяду. «Першым разам, добрым часам, ранняю заром, добраю паром. Зоры-зараніцы, божыя памашніцы. Сама я прыступаю, Госпада Бога і Прачыстую Маць на помач прызываю. Выганяю я цябе, кароўка, на Юраву траву, на шаўковую траву, каб тры тавы наджалася, расы набіваляся. Не прыходзіла з поля ўрочна, а прыходзіла малочная: з тоўстымі сырамі, густымі сметанамі, з жоўтым маслам. Каб было малако на прысці, сметаны на капыты. Ішоў чараўнік і чараўніца. Чараўніку гарачы камень за плечы, чараўніцы жменю солі ў вочы, каб не бачылі мае чорна-рабай каровы ні ўдзень, ні ўночы. Ішоў сам Ісус Хрыстос цераз старэй двор, з залатымі ключамі. Замыкаў паганым вачам, злым людзям зубы і губы. Закрываў вочы, каб не бачылі мае каровы ні ўдзень, ні ўночы» (Жлобінскі раён).

Знахар у такім выпадку ніколі не адмаўляў, бо адмова паўпывала б потым на ягоны аўтарытэт сярод вясючой. Ён, наадварот, з радасцю пагаджаўся прыйсці і «вырочыць», каб усё ў людзей было добра. Без блаславенна знахара жывёлу не выпускалі на пашу, пастух (пастухі) не меў права ганць яе ў поле. Толькі пасля маёй знахар дзвеняўні запрошанага знахара, пасля таго, як ён падаваў знак (даваў дазвол), кароў гналі з выгану на пашу. «Замова на карову. Першым разам, добрым часам, ранняю заром, добраю паром. Зоры-зараніцы, божыя памашніцы. Сама я прыступаю, Госпада Бога і Прачыстую Маць на помач прызываю. На вятры, на буняне, мяцёлка гуляла, з мора ваду набірала, кароўку-рабуку падмывала, у чыста поле адпраўляла. Ідзі, кароўка, у чыста поле, пад ракітавы кусточак, пад жалены лістоцка, па густу сметану, па жоўтае масла. На чорным-чорным камені сядзіць змей і змянятамі. Рагамі раскапаў, ад мае кароўкі ўрага прагнаў. У нас Прачыста Бо-

Сіла слова

не дабрабыту ў сямейны, на здароўе і плоданасць жывёлы, на прынясенне ёю «вялікага малака». «Замова для каровы. Як ідзе да цябе кароў, трэба гаварыць: «Добры дзень, карова, чорная (белая) шарцінка. Іду да цябе са святой вадою, а ты да мяне са святой расой. Вадою цябе падмываю, злога ворага не дапускаю, ні гаспадаровага, ні гаспадынінага, ні чараўніковага, ні чараўнічынага, ні блудлівага, ні блудніковага. Святы Юрый-Ягорый, сашлі па калені малака, па ложаць смятану» (Веткаўскі раён).

Баяліся і злых вядзьмарскіх вацей, якія маглі пазбавіць карову, асноўную кармавіцкую сямейку, малака. У Кібарта чытаем: «Калі б вядзьмы хадзілі ў чалавечым абліччы, выдойваючы кароў, можа было б засцерагаць ад іх альбо ўцячы, але яны ператвараюцца часам у жабу і нематчыма ні убачыць іх, ні пазбегнуць іхніх чараў. Вядзьма лёгка разрывае вымя, і я толькі крыявёю з яго намочыць пальцы, адразу адбярэ ў той каровы палову малака і яшчэ столкі ж выдаць іх у курьніны» (Жлобінскі раён).

Замова знахара маглі быць і намага прасцешай, але ўсё адно яна лічылася моцнадейснай, у якой нічога нельга было змяніць, бо тады гублялася чараўніца сіла магільных слоў. «Замова, калі першы раз выганялі карову ў поле. Святы Юрый, пастар Гасподні, прыедзе на сівым кані, у залатым сядле. Вазмі залатыя трубы і зайграй. Паключі ваўкоў і ваўчыц, вазмі залатыя замкі, замкі ім губы і зубы, каб яны адзізні з адным харадзілі, адзізні аднаго люблілі. А ты, пастух, каленяю сцянону загарадзі. Амінь» (Веткаўскі раён).

Мала было выгнаць карову на пашу, кожная ж гаспадыня марыла пра тое, каб яе кароўка прыносіла дамоў як мага болей малака. Тут ужо ў справу ішоў «персанальны» замовы, якія былі даступныя кожнаму гаспадыні. «Замова, каб карова болей малака давала. Пад першую маладзіковую надзею трэба браць вечарам ваду для каровы і прымаўляць: «Добры вечар, калодзеж! Не прыйшла я ваду браць, а прыйшла сваёй кароўцы малака здабываць». Потым трэба чараўніцкую ваду адзізні раз да сябе» (Ганцавіцкі раён).

Некаторыя з замовы нагадваюць сабою самабытныя вусна-паэтычныя творы, у якіх гаворка вядзецца увогуле пра захаванне жывёлы (скаціны, гаўда). «Замова на карову. Самасеем абсыпаю злога дзета адганяю, як за мора пашу з гэтага гною. Гэтага самасеем не збярэць там, чараўніцкі ў маёй кароўкі малака і сметану не адбярэ. Як карову выганяш першы раз, трэба ўзяць яйцо і абсыць вакол тры разы і сказаць: «Як гэта ражыца поўнае, так каў у нашай кароўкі поўнае вымя было». Малака каб добрае прынесла, трэба, выганяшы карову ў поле, сабраць яе сляды на прысці і ўкінуць у хлёп, каб пільнавалася аднаго свайго хлява» (Быхаўскі раён).

Вопытныя, спрактыкаваныя гаспадыні, навучалі маладзёйшых, што засцерагацца словам трэба не толькі падчас выгану жывёлы з хлява на пашу, але і ў будзённым жыцці таксама, г.зн., калі ідзе даць карову, дык абавязкова не забывайся пра таямнічыя словы, якія разлічаны на захаван-

Увачавідкі

ЛЕБЯДЗІНЫ ВЫРАЙ

Калі наступаюць маразы і замарзаюць вадаёмы, то лебедзі мігрыруюць на захад і поўдзень — дзе лёд не прыхапіў вадазную гладзь.

Здаралася, што гэтых птушак прыходзіла высякаць з лёду, бо трымаліся на палонках да апошняга. А куды падзеліся лебедзі гэтай зімой, калі маразы скавалі ўсю Заходнюю Еўропу, а затым накралі і нас?

Усё аказалася проста. Пад Баранавічамі зімоўчы сётні птушак на ачышчальных сажалках мясцовага «Водаканал». Ніколі не думаў, што ачышчальныя збудаванні — такі сур'ёзны аб'ект, бо туды паступаюць усё адходы з прыбральнай, пральных машын, сцэкавая вада... а пасля ачышчальнага цыкла выходзіць чыстая, якая паступае ў сажалкі, што і аблюбовалі птушкі.

Вады цяпер паступае на ачышчальны збудаванні 39 тыс. куб.м у суткі, хоць па практыце аб'ект можа прыняць 65 тыс. Звязана гэта з тым, што насельніцтва стала ўжываць вады меней — вадамеры спрыяюць гэтаму.

Вады менш, але яна больш забруджаная. Не лічачы арганічных адходаў, найбольшую шкоду прыносяць хімічныя фарбавальнікі тэкстыльнага камбіната і фасфаты — апошніх павялічылася на 20%, а звязана гэта з больш шырокім выкарыстаннем пральных парашкоў.

Тым не меней пасля ачысткі вада прыстрыяе і не мае паху. Начальнік ачышчальных збудаванняў нават прапанаваў менш з апошняга адстойніка тую ваду пакаштаваць. Я падумаў і... адмовіўся. Беражонага, як кажучу і...

Нахай лепш у гэтай вадзе шчыруюць лебедзі з качкамі. А на сажалках іх проціама. Дзікія качкі пужлівыя і, прыкметнымі мяне, адразу падымаліся на крыло, лебедзі адпывалі далей ад берага.

Нават у лютыя маразы вада тут не замарзае — трымаецца ў межах 0—1 °С, хоць некаторыя сажалкі усё ж лёд і зацягвае. Але прасторы птушак хапае.

А вось чым яны кормяцца — для мяне сакрэт. Напрыклад, лебедзі могуць здабываць сабе ежу на

А вада чыстая, чыстая...

глыбіні выцягнутай шы. Зімой ніякіх раслін няма, а «пералатанцы» донныя адклады ці злавіль неўстойра дробязю на глыбіні 1,2-1,5 метра няпроста.

Але лебедзі, відавочна, не галодныя, бо колькі ні кідаў хлеб у ваду — ніводзін не падплыў. Лебедзі часта не баяцца людзей і бяруць корм з рук, але усё ж гэтыя птушкі асцярожныя і стараюцца трымацца на бяспечнай адлегласці, хоць і прывыкаюць лёгка.

Ёсць чародкі, у якіх пераважае маладняк — аяронне ў яго шрабе, давалася пабачыць і белых прыгажуню — не маладых.

Аднойчы назраў такі выпадак. Ехаў раніцай на электрычцы ў Мінск, і дзесьці за Стубоцамі на невялікай рэчцы засталася нешырока стужка чыстага вады. Напачатку кінулася ў вочы ліса, якая чарцілася на беразе палонкі. Рыжуча на снезе было добра відаць, а лебедзя ўбачыў, калі электрычка праскочыла most — птушка палавала каля супрацьлеглага берага, метры за тры ад лісы і сачыла за ёй. Чым там закончылася, не ведаю, бо калі ехаў назад, там было пуста і чыста. Асабліва лебедзя няпроста — удар крыла адчувальны і для чалавека.

Лебедзі вельмі прывязаны да родных месцаў, і з году ў год адна і тая ж пара можа гнездавацца на аблюбованым вадаёме, ды і на імя адлётцаць далёка не хочучь. Калі ёсць незамазачыя вадаёмы, то да яе злятаюцца лебедзі з усіх акругі, і не толькі.

У некаторыя зімы на ачышчальных сажалках лебедзі збіраецца на некалькі сотняў, а што да качак, то іх мала, а мала і чыста. Дзе зімоўчы лебедзі, мы ўжо ведаем і хваляюцца за іх асабліва не трэба, галоўнае — не турбаваць, а вось падкарміць, то чаму і не.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Зіма, туман, лебедзі.

ПАНЯДЗЕЛАК, 26 СТУДЗЕНЯ

5.30 Дак. серыял «Таямнічы свет жыццёў»... 9.05 У гэты дзень... 10.05 Жаночае ток-шоу «Жыццё як жыццё»...

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 12.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 22.55 Навіны навіны... 23.20 Серыял «Застацца ў жыццях»...

СЕРАДА, 28 СТУДЗЕНЯ

5.10, 15.55 Серыял «Лінія абароны»... 9.10 У гэты дзень... 11.40 «ЕўраФаст. Дзень за днём»... 12.10 Гадзіна суда. Справы сямейныя...

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 22.55 Навіны навіны... 23.20 Баявік «Антысэйпер»...

12.05, 23.45 Маст. фільм «Выпадак у аэрапорце»... 14.30 Серыял «Робін з Шэрвуда»... 15.20 Дак. серыял «Купаючыся ў раскошы»...

7.00, 10.50, 16.55 Навіны кіно... 7.10 «На рыбалку з Юрыем Заслаўскім»... 7.25, 23.20 «Метзапрагноз»... 7.30 Маст. фільм «Дзеці шпітэлю 3D: Гульня скончылася»...

7.00 Добрай раніцы, Расія! 9.15 Маст. фільм «На чужыні сяццё»... 10.30 «Ранішняя пошта»... 11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі...

6.45 «Цік-так»... 7.30, 19.30 «Дзень пасла»... 8.05, 1.30 Дак. серыял «Падводная адзеся каманды Кусто»... 7.00 «Добрай раніцы, Расія!»...

7.00, 23.15 «Навіны кіно»... 7.10, 10.55, 21.05 «Астра-метапрагноз»... 7.15 Маст. фільм «Дарагі мой чалавек»...

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны»... 6.10, 17.20 «Міншчына»... 6.20, 7.40 «Раніца. Студыя добрага настрою»...

0.05 Серыял «Медыум»

0.50 «Школа зласлоўя»... 7.15 Канал «Настрой»... 9.25 «Энциклопедія»... 11.30 Маст. фільм «Даікі табуна»...

6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.00 Сёння... 6.05 «Сёння раніцай»... 9.00 Сёння. Падагульняючая праграма... 10.25 «Кулінарны паядынак»...

20.25 ФІЛЬМ ДНЯ

«ФРАНЦ-ПАЛІНА» (РАСІЯ, 2006 г.) 1943 год... У адной з беларускіх вёсак спыняецца падароздзіцель СС. Замест таго, каб знішчыць жыхароў...

ЧАЦВЕР, 29 СТУДЗЕНЯ

5.10, 15.55 Серыял «Лінія абароны»... 9.15 «Энциклопедія»... 11.30 Маст. фільм «Даікі табуна»... 12.10 «Спорт, спорт, спорт...»...

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны»... 6.10, 17.20 «Міншчына»... 6.20, 7.40 «Раніца. Студыя добрага настрою»...

21.10 ФІЛЬМ ДНЯ

«УОЛ-СТРЫТ» (ЗША, 1987 г.) Малады і амбіцыйны брокер жыў у сэрцы свету, дзе ўсё можна купіць і прадаць...

АЎТОРАК, 27 СТУДЗЕНЯ

5.10, 15.55 Серыял «Лінія абароны»... 9.15 «Энциклопедія»... 11.30 Маст. фільм «Даікі табуна»... 12.10 «Спорт, спорт, спорт...»...

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны»... 6.10, 17.20 «Міншчына»... 6.20, 7.40 «Раніца. Студыя добрага настрою»...

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 22.55 Навіны навіны... 23.20 Серыял «Застацца ў жыццях»...

7.15 Канал «Настрой»

7.15 Канал «Настрой»... 9.25 «Энциклопедія»... 11.30 Маст. фільм «Даікі табуна»... 12.10 «Спорт, спорт, спорт...»...

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны»... 6.10, 17.20 «Міншчына»... 6.20, 7.40 «Раніца. Студыя добрага настрою»...

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 22.55 Навіны навіны... 23.20 Баявік «Антысэйпер»...

ТАЭЛЕТЫДЗЕНЬ 7

14.30 Серыял «Робін з Шэрвуда»... 15.20 «Дыялог з усім светам»... 15.55 «Білет на сёння»... 16.05, 4.00 «Гадзіна суда. Справы сямейныя»...

7.00, 19.10 «К-гульні»... 7.10, 10.55 «Метзапрагноз»... 7.15 Фільм-катастрофа «Цыклон»... 9.00 «Клуб 700»... 9.30 «Кіно-кліп-парад»...

6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.00 Сёння... 6.05 «Сёння раніцай»... 9.05 «Праграма Максімум»... 10.25 «Чыстасардэчнае прызнанне»...

23.20 ФІЛЬМ ДНЯ

«ПАДМАН» (ЗША, 2007 г.) Таленавіты жакетст, які падаваў вялікі надзеі, трапіла ў аўтамабільную катастрофу і атрымаў цяжкую траўму...

7.00 «Добрай раніцы, Расія!»... 10.00, 17.25, 0.25 «Родныя людзі»... 7.15 Канал «Настрой»... 9.25 «Энциклопедія»...

6.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.00 Сёння... 6.05 «Сёння раніцай»... 9.10 «І зноў прывітанне»... 10.25 «Цула-дзень»...

21.20 ФІЛЬМ ДНЯ

«ВАЕННЫ НЫРЭЦ» (ЗША, 2001 г.) Карціна заснавана на рэальных падзеях з жыцця легендарнага вадалаца Карла Бразера...

ПЯТНІЦА, 30 СТУДЗЕНЯ

5.10 Серыял «Лінія абароны». 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 0.00 Навіны. 6.02, 7.05 Прас-агляд. 6.05, 1.50 Дзень спорту. 6.15, 7.10, 8.10 «Добрай раніца, Беларусь!».

5.05, 6.05, 7.05, 2.30 Садружнасць іве. 5.30 «Рэальныя гісторыі». 6.35 «Удачная папка». 6.45 «Цік-так».

СУБОТА, 31 СТУДЗЕНЯ

6.25 Серыял «Сарца акіана». 6.50 Брытва Акама. 7.15 Існасць. 7.45 Дзень спорту. 7.55 «Добрай раніца, Беларусь!».

НЯДЗЕЛЯ, 1 ЛЮТА

6.25 Серыял «Сарца акіана». 6.50 Маст. фільм «Спартак і Калашнікаў». 8.30 Альманах падарожжаў. 9.00, 12.00, 15.00 Навіны. 9.05, 12.10 «Беларусь. Гісторыя Перамог».

ФІЛЬМ ДНЯ

«ЗАЛЕГЧЫ НА ДНО Ў БРУГЕ» (ВЯЛІКАБРЫТАНІЯ — ЗША, 2008 г.) Рой і Кен — наёмныя. Бос загадаў Кену забіць Рэя за далажэнцы прыватнага ў папярэдняй справе. Кен за яго паручыўся — Кену яго і забіваць. Восць толькі Рой дагаворыцца, што Гары загадаў Кену ўбраць свайго напарніка, г-зн. яго самога, Рэя.

ФІЛЬМ ДНЯ

«МАРЫ ПРА КАЛІФОРНІЮ» (РУМІНІЯ, 2007 г.) Крысціян Намеску. У роліх: Арманд Асанца, Дамі Эрман, Разван Васілеску, Марыя Дэнулеску.

ПЯТНІЦА, 30 СТУДЗЕНЯ

6.25 Серыял «Сарца акіана». 6.50 Брытва Акама. 7.15 Існасць. 7.45 Дзень спорту. 7.55 «Добрай раніца, Беларусь!».

ФІЛЬМ ДНЯ

«МАРЫ ПРА КАЛІФОРНІЮ» (РУМІНІЯ, 2007 г.) Крысціян Намеску. У роліх: Арманд Асанца, Дамі Эрман, Разван Васілеску, Марыя Дэнулеску.

СУБОТА, 31 СТУДЗЕНЯ

6.25 Серыял «Сарца акіана». 6.50 Брытва Акама. 7.15 Існасць. 7.45 Дзень спорту. 7.55 «Добрай раніца, Беларусь!».

ФІЛЬМ ДНЯ

«МАРЫ ПРА КАЛІФОРНІЮ» (РУМІНІЯ, 2007 г.) Крысціян Намеску. У роліх: Арманд Асанца, Дамі Эрман, Разван Васілеску, Марыя Дэнулеску.

ПЯТНІЦА, 30 СТУДЗЕНЯ

6.25 Серыял «Сарца акіана». 6.50 Маст. фільм «Спартак і Калашнікаў». 8.30 Альманах падарожжаў. 9.00, 12.00, 15.00 Навіны. 9.05, 12.10 «Беларусь. Гісторыя Перамог».

ФІЛЬМ ДНЯ

«МАРЫ ПРА КАЛІФОРНІЮ» (РУМІНІЯ, 2007 г.) Крысціян Намеску. У роліх: Арманд Асанца, Дамі Эрман, Разван Васілеску, Марыя Дэнулеску.